

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

Harmonikáról, mech. hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Legujabb! Legujabb! **MINIATUR ARISTON** változtatható játéklapokkal és korlátlan műsorral. 4700 Ezen új találmány hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneközelítést nélkül szűz meg szűz telésé szerinti zenésdarabot lehet játszani. Ára 8 frt 50 kr., a kótalapok drbjá 25 kr. Megrendeléseket az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel eszközöl.

STERNBERG ÁRMIN ÉS TESTVÉRE hangszer-iptartepe Budapest, VII., Kerepesi út 36. sz.

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS KÖZREMUKODÓI ÉREM JELES TAJÉKÉPFELVÉTELEKÉRT BUDAPEST 1885. **Klász György** Fényképészeti műintézet BUDAPEST IV. havani utca 18. sz. 1. emeleten Elvállt mindenemű fényképek felvételeket, többszöröseket gépekről, ipar mű- és tanítványokról, s. g. t. PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMASOLAT. BUDAPEST 1885.

Megyeházak, üléstermek, községi és más hivatali irodák és egyleti helyiségek részére!

Ő felsége a király és ő felsége a királyné **olajfestmény-arczképei**

az 1879-ben alapított, jutalomdíjazott műteremben legfinomabban és művészi kiviteiben készítették el. **Ő felsége olajfestmény-arczképe magyar lovassági tábornok vagy osztr. gyalog-tábornoki egyenruhában, életnagyságu alakban vagy mellképben, tetszés szerint megrendelhető.** Kérdésekre írt mentett válasz azonnal adatik. Ugyiszinté készíttetnek bármely beküldött tetszés szerinti arckép után életnagyságu olajfestmény-arczképek (szell., tordépek és egész alakok), mely arcképek a legeszebb szabadírt képezik és fölötté alkalmasak házassági, név- és születésnapj valamint más ünnepi ajándéknak és örök emlékül szolgálhatnak (különösen elhunytakról). Az arckép hibátlanul küldetik vissza. **Hő hasonlatosságért szigorú kezesség.** Továbbá elfogadják mindenemű és nagyságu egyházi képek finom és legrendesebb elkészítésére. Számítalan hírlap, elismerő levél bárki által megtekinthető. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Bodascher Siegfried jutalomdíjazott műintézete **Bécs,** II. Grosse Pfarr- és arcképfestő műterme gasse Nr. 6. Alapított 1879-ben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

OLCSÓ KÖNYVTÁR.

Szerkeszti **GYULAI PÁL.**

Legujabban megjelent füzetek:

- 301. füzet. **Visszapillantás 2000-ből 1887-dik évre.** Regény. Irta **Bellamy** Előfordította **Rudányi Dániel.** Füzve 80 kr.
- 302. **Az utolsó Abenszeradás.** Irta **Chateaubriand F.** Francia eredeti föl fordította **Dr. Radó István.** Füzve 90 kr.
- 304. **Béldi Pál.** A gróf Teleki-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorújáték öt felvonásban. Irta **Scitigeti Éde.** Füzve 40 kr.
- 305. **A tenger és szerelm hullámai.** Szomorújáték öt felvonásban. Irta **Grillparzer Ferenc.** Fordította **Irányi Jenő.** Füzve 30 kr.
- 307. **Lukis Laras.** Irta **Bildás Dömötör.** Uj-görögéből ford. **Horváth György.** Füzve 30 kr.
- 309. **Várkonyi báró Amadé László versei.** Összegyűjtötte, bevezette és jegyzetekkel kísérte **Nagygyörgy László.** Füzve 1 frt 40 kr.
- 312. **Burns.** Irta **Carlyle.** Fordította **Levay József.** Füzve 20 kr.
- 314. **Gróf Ráday Gedeon összes művei.** Összegyűjtötte s bevezette **Váczy János.** Füzve 40 kr.
- 315. **A veteránok.** Életkép a fővárosi életből, három felvonásban, dalokkal. Irta **Berezik Árpád.** Füzve 30 kr.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA. BRANICANNÉ ASSZONYSÁG.

REGÉNY. Francziából fordította **HUSZÁR IMRE.**

82 képpel.

Ára füzve 3 frt, vászonba kötve 3 frt 50 kr.

Kérje a következő pompás új illatszer: **CRAB APPLE BLOSSOMS** Vadalma-virág. (Külön elkészítve.)

Az «Argonaut» így ír: «A legkellemesebb és legpompásabb illatszer, amelynek sikerült néhány hónap alatt minden más illatszer London, Páris és New-York magas hölgyvilágának boudoir-jából kiszorítani». — Továbbá **Orchidia, White-Lilac, Lotus-Blossoms, Gardenia,** (orchidea, fehér orgona, lotuszvirág, gardenia). 1, 2, 3, 4 uncia = 30, 60, 90, 120 grammos üvegekben. Egyedüli készítő: 4770 **THE CROWN PERFUMERY Co** 177 New Bond Street, London.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapesten, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

Alapított 1858-ban.

A Ferenc József-rend lovagja, az arany érdemkereszt tulajd. Ő cs. és k. fensége József főh. udv. szállítója.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára, harang- és ércöntőde

Budapest, Rottenbiller-utca 66. sz.

Készít: Tűzfecskendőket, kertí fecskendőket, templomharangokat, szob. forgatható vaskonával vagy fakoronával; vas-haranglábakat, melyek a tornyot a megrázkódtatás ellen óvják; kutakat és szivattyúkat 10 főtől följebb; szagmentes aranykéseket 21 forinttól följebb; furdókákat és furdókályhakat. Egyetlen magyar vízmelegítő-vállalat. A készítményért teljes jótállás vállalatik. Képes árjegyzékek és költségtervezetek díjmentesen küldetnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847. **Brausweller János** Szegeden. Cs. és kir. kizárólagos szab. chronometer- és műórák-felállítója a remontoir inga-órákknál stb. stb. **ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE** Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközölteknek.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely Budapest.

A szt.-Margitszigeti 43-7° C. hévíz kitűnő eredménnyel használtatott mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógyítást és belélegzésre a következő kóralak ellen: **köszvény, osz. szájak, idült kútegek, külsértések után fellépett izsadmányok, görvél- és bujakór, máj-, gyomor-, bélbántalmak, idült székrekedés, hólyagbántalmak, női bántalmak, garat-, gége-, tüdő-, húr-, hűdésék, idegbántalmak.** A gyógyimód hatásosabbá tételé czéljából meglepő sikerrel használtatott a **massage és villamos fürdő.** 135 hold ételkert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási és teaközterem, posta, telefon, távirás, gyógyszerár és elismert jó konyha. — Rendelő fürdőorvos: **Dr. Baner Antal,** főhercegi udv. orvos. — Naponta katonas- és cigányzene. — Hajóközlekedés félóránként. Menetérti jegy: hétköznap 20 kr., vasár- és ünnepnap 34 kr., gyermekjegy 10 kr. **Fürdő-idény tartama május 1-től szept. 30-ig.** A szoba-áraknál május és szeptember hónap 30-ig engedély. A hévíz, mely az eddigi tapasztalatok szerint **köszvény** ellen oly hatásosnak bizonyult, hogy joggal **köszvénygyógyviznek** nevezhető, frissen töltve készletben, **Franklár Edekné L. udv. ásványvíz-szállítónál** Budapesten. **Árszabály kívánatra bérmentve megküldetik.** A szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

VASÁRNAPI UJSÁG

29. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, JULIUS 17.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre - 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre - 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5. - Kiföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott viteldi is csatolandó. fél évre - 2.50

VALUTÁNK RENDEZÉSE.

A MAGYAR pénzügyek történetében maradandó és fényes helyet biztosított magának **Wekerle Sándor** pénzügyminiszter, a midőn arra vállalkozott, hogy Magyarország pénzrendszerét megállapítsa. Az egyensúly helyreállítása államháztartásunkban szintén az ő nevéhez van füzve. De az állami mérleg alakulására a napi események oly nagy hatással vannak, hogy az egyensúly maga rendszerint az idők folyamán könnyen megingatható és megteremtése nem megy maradandó alkotás-számba. Jó pénzügyi politikát csinálhat ügyes és erélyes ember is. Egy új pénzrendszer megalkotására és keresztülvitelére azonban csak valódi államférfi képes. Mint ilyen ünnepli ma Wekerlét egész Magyarország valutarendezési javaslataiért. Mint államférfi döntő hatással van az egész monarchia gazdasági életére és alkotása az európai híri politikusok sorába emelte.

Művének megalkotása, épen saját szerű viszonyainknál fogva, óriási akadályokba ütközött. Nemcsak itthon kellett megküdenie megrögzött előítéletekkel és megrozsdásodott szokásokkal, hanem szembe kellett szállnia a monarchia másik államának maradiságával, kuszált politikai pártéletével és vezérlo politikusainak minden alkotástól, minden újítástól irtózatlanosságával.

Itthon a valutarendezés úttörő munka. Pénzünk történetének szomorú lapjain a magyar állam joga pénzrendszerének önálló megalkotására elhomályosult és századokon át 1867-ig nem gyakoroltatott, s 1867-ben s azóta csak abban nyilvánult, hogy az Ausztria által önkényesen megalkotott rendszer hazánkban elfogadtatott és így — legalább az alkotmányjogi követelményeknek megfelelően — törvényesített.

Nemzeti királyaink alatt a király pénzverési joga meg volt alapítva, hanem e jog gyakorlása körül nagy visszaélések történhettek. A pénznek esonka értékkel verettek, s a kamarai hasznót hamis uton keresték. Komolyak és hangosak lehettek valóban a panaszok, midőn már oda fajultak, hogy az akkori országgyűléseken kifejezésre jutottak.

Fessler szerint Róbert Károly volt az első magyar király, a ki a pénzlábat általános és állandó törvényben megállapította. Alatta verett az első aranypénzünk, és ő rendezte bányá-

WEKERLE SÁNDOR PÉNZÜGYMINISZTER.

áldásaival is. Kezdték féltetni az országban levő ezüstöt a kiviteltől. Megtöltötték a régi pénz becsérlését és visszatartását, valamint az ezüsttel üzérkedést. Az ország ez időben nagy devalváción ment keresztül, a mi az újonnan felfedezett világrészből behozott nemes érczek nagy mennyiségének tulajdonított.

A valuta az ezüst volt, és akkori általános pénzfém. Voltak tallérai és forintjaink, krajczárookra főlösztva. A tallér 75 krral számított. A rossz pénzekről akkor is általánosan panaszkodtak, a mi az 1622-ki borzasztó drámasággal sújtott éven kétszeres baj volt.

A mohácsi vész után és a Habsburg-ház trónrajutásával Magyarország függetlensége közgazdasági tekintetben megosonkított, habár a papirosan fentartott. A pénzverés királyi jog volt s a király azt abszolút alakban, alig korlátozva a rendi országgyűlések beleszólása által, gyakorolta. Királyi pénzverdek fennálltak Kőrömczön, Selmeczen, és Nagy-Bányán. Arany- és ezüstbányáink kiaknázása is, bár folyton hanyatló irányban, tovább folyt, de a kőrömczi pénzverde kivételével, főképp rézváltópénz veretett, míg nemes fémeinket kivitték Ausztriába, s felhasználták a hadviselési kiadások fedezésére.

Azóta Magyarországnak önálló valutája csak forradalmakban volt. Az utolsó önálló magyar pénz Rákóczi verette, s az egyetlen magyar papírpénz-kibocsátás az 1848—49-iki államjegyek voltak.

A török háborúk idején a fémpénz kiszivárgott és forgalmunkat nyomorult rézpénzzel voltunk kénytelenek ellátni. Igen helyesen jellemzi e századok állapotát Beniczky Lajos «Magyarország pénzügyi viszonyai, stb.» című munkájában. Elszegényedésünk egyik főoka, szerinte, hazai pénzforrásaink hazánk érdekeivel ellenkező irányban való kezelésében rejlett. Hazai bányatörvényeink az osztrák szellemű kamara befolyása alatt álltak. Érezkiesünk idegen czélokra fordítottak.

Igy aztán Magda Pálnak, hazánk érdemes leírójának, nem volt oka csodálkozni e század elején, ha a 100-tól 300 millióra becsült fémpénzeknek nyoma veszett, s hogy magában Bécs városában több volt a pénz, mint egész szegény Magyarországon. A mi kevés pénz volt is, azt a nép, megijedve az 1811-iki államosodástól (midőn több, mint egy milliárdnyi papírpénzt, — forintjéért 12 krt., — 212 millió forintot adtak, persze ugyancsak papírban) a ládafiában rejtvé tartotta s nem bocsátotta forgalomba.

Pedig ezt a nyomorult s utóbb értékleszállítás alá vont papírpénzt az ország 1762-ben örömmel üdvözölte, mert megszabadította a türethetelen rézpénztől.

A nemzeti királyok korába vagyunk tehát kénytelenek visszanyulni, hogy önálló magyar pénzügyi törvényeket találjunk s így a kapcsolatot a múlt s a jelen közt felállíthassuk.

Az aranyvaluta hagyományai az Anjouk fényes korából származnak ránk, minden előítélet nélkül örövendetesnek mondhatjuk, hogy a jelen alkotásnak ily dicső emlékeztető háttért jelölhetünk ki a múltban. Nem feladatunk e helyen a nagy reform részletes ismertetése, csupán jelezni akarjuk várható hatásait nemzeti fejlődésünkre és gazdasági viszonyainkra.

A valutareformnak célja egyfelől az aranyérték behozatala, másfelől forgalmunknak megszabadítása az abszolutizmus által megteremtett kényszer-árfolyamu papírpénztől. Az országgyűlésen tárgyalt javaslatok egyelőre létrehozhatók az aranyértéket, míg a konverzióra vonatkozó

javaslat a kormánynak az eszközt szerzi meg arra, hogy a papírpénzt beválthassa.

Az aranyérték feladata lesz Magyarországot kiragadni gazdasági elszigeteltségéből. Magyarország még ma sem elég tőkegazdag, hogy megteremtse iparát, s hogy felemelkedjék az önálló pénzügyi sorába. Szükségünk van a külföldi tőkére, hogy az megtermékenyítse és tespedésükből új életre ébressze nyugvó dús természeti kincseinket.

A külföldi tőke, ugyan eddig is felkereste néha Magyarországot. De tette azt szóróványosan és ezer aggodalom közt, tehát drágán, vagyis nagy nyereség reményében. Az aggodalmat és a drága kamatlábat nem kis részben az okozta, hogy a külföldi tőke a mint itt elhelyezkedett, alávetette magát pénzügyi zavarainak és veszélyeinek. A külföldi tőkének nem csak a vállalatok szokásos esélyeivel kellett számolni, hanem az ingadozó árszínvonal is. Ha az árszínvonal esetleg alacsony volt, midőn a tőke befektetett, ez aránylag nagy összegre rugott. Évek folyamán azonban az árszínvonal felzökkenhetett, s a befektetett tőke értéke, a befektető minden hibája nélkül, s a nélkül, hogy ez esély ellen védekezhetett volna, leszállított eredeti értékének háromnegyedére, sőt esetleg felére.

Az aranyvaluta rendeltetése ez esélyeket megszüntetni. Meg fogja adni a tőkének a biztonságot és így arra fogja indítani, hogy korunkban, a midőn a tőkék megfelelő jövedelmeztetése oly nehéz, hazánkban nagy gazdasági lendület idézzen elő.

E hatás talán csak az ipar érdekében állónak látszhatnék, pedig nem így van. Ipar és mezőgazdaság nem verseny, hanem érdektársak. Egymást táplálják és egymást gazdagítják. Belterjes mezőgazdaság csak fejlődő ipar mellett lehetséges. A tőkebeszívás, a mely az ipart lendületre emeli, egyúttal a mezőgazdaság virágzását idézi elő.

Az aranyvaluta, a midőn össze fog bennünket kapcsolni az előrehaladott nyugoti népekkel és elhárítja a tőkebeszívás akadályait, egyúttal hatalmasan emeli a faj hitelünket.

Ennek előnyében részesülni fog a magán-gazdaság és az állam egyaránt. A magángazdaság a kamatláb csökkenése által, az állam azzal, hogy felszabadul függő hitelügyi helyzetéből. A magyar állam hitele a lefolyt évtizedben meglepően haladt. Rendezett pénzügyi viszonyaink nem reméltek magasságra felszokottak adóssági címleteink árfolyamát. A magyar hitel utó-érte az osztrákot és megközelítette a többi nagy államokét. De még mindig nem csak a külföldnek tartozunk, hanem adósságaink legnagyobb része épen Ausztriában van, s így Ausztria kezében készen van a fegyver, melylyel gazdasági fejlődésünket minden perczen megátalkadhatja.

E veszélyt az aranyvaluta csökkenti, majd nem megszünteti. Mikép már ma is aranyra szóló címleteink a külföldön, megosztva a nemzetek közt, vannak elhelyezve, úgy a valutarendezés összes fajtáinak megnyílik a nemzetközi piac. Ha Ausztria ellenünk gazdasági harcra akarva kezdeni, ha saját iparának érdekében meg akarja gátolni a miénknek felvirágzását, támadásra támadással, vagy helyesebben hathatós védelemmel fogunk felelni, mert nyitva áll papírjaink az egész világra.

E körülményben rejlik a valutareform óriási hordereje, s ez okból nem csupán betetőzése pénzügyi politikánk épületének, hanem egyúttal biztosítéka feltartóztatathatlan fejlődésünknek és gazdasági önállóságunknak.

Érthető tehát az a lelkesedés, melylyel hol öntudatosan, hol a nemzeti ösztöntől vezérelve

az egész nemzet a valutarendezést üdvözi. E nagy mű sikere az egész nemzet bölcsességétől és támogatásától függ. Sikerülni fog, mert a nemzetnek a gondviselés mindig adott a helyzet színvonalán álló jeles vezéreket, s adott mindig józan ésszel és bölcseséggel, hogy kövesse őket a jövőndő nagyság felé vezető uton.

APRÓ VERSEK.

I.

Az őszi bú, a téli bánat
Már elvonult szívem felett.
A szép tavasz, hogy újra eljött —
Vidulni érzem lelkemet.
Az őszi bú, a téli bánat
Már majd minden reményt kiolt
Oly sivatárk tetszett az élet,
Olyan kihaltak már a föld.
De most, hogy künn a tarka réten
Ezernyi szép virág fessel,
Bokor, fa zöldül, fecske szállong,
A gölya vígan kelepel;
A gerliczék is csókolóznak
A cifra-tornyos dúcz előtt, —
Oh, mond meg édes, drága párom,
Ki nem remélne szebb időt?

II.

Terpsichorének sem valának
Apróbb czipő, mint neked,
Rózsásabb ajka, szebb kacsoja
A földön nőnek nem lehet.
Varázs-szemekben annyi tűz ég,
Egész lényekben annyi báj,
S mégis — ki egyszer rád tekintet:
Nem boldog többé, — szive fáj!...

TORKOS BÉLA.

PETI BÁCSI.

Rajz. (Vége.)

Irtá Szanday Zénó.

Akkor történt, hogy a rokonság rábeszélte Érmellékyt, lépjen fel követjelöltnek.

— Nincs egy fölösleges garasom sem, — felelte szabadkozva.

— Megválasztanak téged magadért is, szeret a megye népe!

— De a megye népe a bort is szereti, az ellenjelöltnek meg bőven van osztogatni valója. Addig beszéltek neki, míg végre engedett. Alig pár hét múlva, ki tudja honnan, kortések jöttek, a kik lóháton selyem zászlókkal bejárták a választó-kerületet és etettek-itattak Érmelléky Péter javára. Nőttön nőtt a népszerűsége, mindenütt csak az ő neve hangzott, az ellenjelölt alig kapott itt-ott egy-két kősa éljént, de hát ki tehet róla, ha az Érmelléky kortesei pompás vacsorákat is adtak a bor mellé, és az a bor igazán druszája volt a gazdájának.

Peti bácsi maga is csodálkozott nagy népszerűségén, meg a lakmározásokon, honnan kerül az? mikor ő nem adott a választóinak néhány ékes dikezőn kívül semmit!

— Hé, honnan telik az a sok földi jó? — kérdi egyszer morogván a korteseket.

— Okosan van mondván, értjük ám! — felelte furfangos arccal az egyik, — nem szabad, de illik a költsékes, tudjuk mink már azt.

— Úgy ám, felelte a másik, — miattunk tesszen nyugton lenni, tüzes vassal se veszik ki belőlünk a tulsó félen levők, hogy a nagyságos úr küldözse nekünk a pénz János huszár által, utasítva mire mennyi teljen; jutott is, maradt is, de az ellenfélnek nem lesz ötven szavazója sem, úgy ám!

Most volt aztán János huszárnak mit hallgatni, úgy vallatára fogta a gazdája, hogy bizony

ott vallani kellett; hiszen ő azt hitte, javára válik a gazdájának, ha annak a jó szívé szép asszonyának az akaratát szolgálja.

— No hát, mond meg annak, a kinek titkos szolgálja vagy, hogy a ki etetett-itatott, az legyen követ, Érmelléky Péter nem kér ilyen csinált dicsőséget.

Elbámult azon egész megye, de még a szomszéd megyéknek is nyitva maradt a szája a nagy csodálkozástól, mikor hírül vették, hogy Érmelléky a választás napján visszalépett, és ellenfelének adta oda a győzelem pálma-ágát. Akkor az egyszer haragudott reá az egész megye, és minden közeli és távoli ismerőse.

— Bolond vagy te, Péter!
— Miből élsz majd, Péter?!

És több ilyen kifakadást szórtak szemébe a rokonok, s csak akkor engesztelődtek meg iránta, mikor jó idő múltával a főispán betudta szolgabíróknak.

— Csak nem tarthatja a familia, mikor úgy is alig van valamije, eldühajkotta a fekvőségét! — mondta a méltóságos úr, a ki anyai ágon szintén rokona volt.

Biz azt nem lehetett tagadni, hogy abban az időben rosszul állottak anyagi viszonyai és Peti bácsi halás szívet fogadta a hivatalt, abba hagyta a legénykedést, nem kártyázott, egészen rendes ember lett, s csak azért szitkozódott, hogy nem tudja lerázni lelkéről egy halvány arcú asszonynak az emlékét, mindig látta szomoruan, sírva, esdve. Pedig a valóságban Csapó Vilma csak nevetve látta, tánczolt a kaszinóbálokban, részt vett a kirándulásokban, ünnepléte magát és tüntette mutatta, hogy annyit sem gondolt Érmellékyre, mint egy fületlen gombra.

Nem is tudta akkor ennek a két lénynek a lelki állapotát senki, csak ők ketten külön-külön, más emberia rá esküdött volna, hogy gyűlölik egymást.

Igy álltak az ügyek, mikor Csapó Emil urat lefoglalta a halál, özvegyen maradt a szép, fiatal, gazdag asszony. Sok uracs nem is várta, hogy leteljen a gyász-esztendő, már ott sürgött-forgott körülte. Érmelléky szívében is egyre erősebben mondogatta az a bizonyos hang: «Szép is, szeret is, te sem vagy közönyös iránta; ha megvisgárod a lelkedet, bizony be fogod látni, hogy évek óta kénytelen vagy rá gondolni, akár akarod, akár nem, s a mikor csak meglátta körülte az udvarlókat, mindig szeretettel volna szétütni közöttük; persze a te büszke fejed nem akarja belátni, hogy egy gyöngye asszonynak a rabja vagy, pedig úgy van».

— No hát, isten neki, meglátogatom! — mondta Peti bácsi nagy elhatározással és kicsipte magát amúgy magyarosan, aztán betért Vilmahoz.

Milyen szívesen fogadták! Szinte zavarba jött, de hamar összeszedte gondolatait, melyek már szép jövőben kalandoztak, aztán előadta látogatásának célját, nevezetesen: hogy ha Vilma egykori érzelme nem változott iránta, hát akkor ő most azt feleli arra a régi levélre, hogy Vilma kezeibe teszi le a sorsát. Akar-e az ő kedves, szeretett felesége lenni?!

— Nem lehet, Érmelléky, nem! — mondta könybe borult szeméit reá emelve a fiatal özvegy. — Én nagyon sok meggondolatlanságot cselekedtem azóta önrét, tudja jól, s a világ azt mondaná, megvásároltam szerelmét, és mélyen sértene engem, megálna önmagam előtt, ilyen gondolatokkal nem tudnék boldog lenni egy perczig sem. Egykor eltasztott magától minden vigasztaló szó nélkül, — lehet, hogy igaza volt, — én türtem, hallgattam, barátnője maradtam s

az leszek mindig. Bármilyen érje az életben, én öröködni fogok felette, de neje nem lehetek.

Peti bácsi nem kérdezte tovább minek, miért, nem is fogta könyörgésre a dolgot.

— Ilyen az asszony; mindig érthetetlen! — mondja keserűen a mint a kijárat felé tartott.

Vilma visszatartotta egy percze, s most először és utólszor, bizalmasan keresztnevével szólította.

— Péter! ne váljunk el haragban, legyünk azért jó barátok, gondoljon olykor reám.

— Én nem gondolok senkire, velem se gondoljon senki! — vetette oda nagy sértődve a férfi, és távozott.

Ime, itt volt a rég várt óra, a visszatérési ideje, Vilma megmondhatta neki az elutasító «nem»-et, örülhetett volna győzelmén, melyre évekig várt, és most zokogva nézett utána annak, a kit szeretett. Várta, hogy vissza fog még térni, hogy még egyszer kérni fogja őt, hogy engedjen, és ő talán engedett volna, csak így az első szóra nem akarta oly könnyen oda dojni magát, mintha valami jótetteért akarnék jutalmazni, s ő azt sietne elfogadni.

Várhatta bizony a büszke kerőt, felé se jött az többet, egészen a mulatozásnak adta magát, ott huzatta megint a nagy vendéglőben a cigánynyal a kedves nótáit, mikor elfogyott az apró pénz, a drága aranyórát akasztotta a cigány nyakába, utoljára még a cimerez pecsétygyűrűjét is a more újjára huzta, és itatta a cimborákat, a kik melléje gyülekeztek. Egyszer aztán földhöz vágta a palackokat, felborította az asztalt, fogott egy székelt, azzal kört írta le maga körül a levegőben, kikergetta szobából cigányt, duhajkodó pajtásokat, s két karját a falnak vetve rá hajtotta fejet, és úgy sirt az a nagy erős ember, mint a gyermek.

Megint csak oda tartotta vállát az élet terhének; ellátta a hivatalát, mert fizetésén kívül nem volt pénz-mag a zsebében, valósággal elmulatta egész örökségét, csak az öreg János maradt meg mellette tiszteltbeli huszárnak.

Multak az évek és Peti bácsi úgy került Csapó Vilma, mint a halalos ellenséget, még a nevét se volt szabad kimondani előtte. Egy napon mégis, hogy, hogy nem, eljutott hozzá a szép asszony halálhíre, agyon hűtötte magát valami tavaszi kiránduláson, azt mondták, maga is úgy akarta.

— Vége! — mondá Érmelléky, s úgy tett, mintha őt nem érdekelné az eset. Pedig ahogy nem érdekelte, de hogy volt mindenke vége, még azután tudósította őt Kardos Endre, a vén ügyvéd, hogy Csapó Vilma minden vagyonát Érmelléky Péter úrnak hagyományozta.

Más ember ki tudja mit tett volna a vagyonnal, Peti bácsi egyszerűen rá költötte a szép asszony temetésére, ivetk irhaték a gyászmenet pompájáról, az aranyos érez koporsóról. Négy gyönyörű szürke ló huzta a koszorúkkal terhelt gyászkocsit, azokat temetés után Peti bácsi sajtókezüleg agyon lötte. — Ne hordozzanak azok többé senkit!

Maig is beszélnek ott arról a temetésről, a milyen sem azelőtt nem volt, sem ezután nem lesz a megyében, úgy hogy mikor még a pompás sír-emlék is elkészült, Peti bácsi kimutathatta, hogy az egész kerek százezer forint tőkével rá költötte a szép örökhagyó végtisztességére.

— Bizony bolond vagy te Péter! — mondogatták pénzsovár rokonai.

— Becsületes ember vagyok! — vágta vissza büszkén.

És aztán folytatta tovább az életet, míg haja, szakálla megoszult, és az egész vidék Peti bácsija lett, pártját fogta a szerelmeseknek, házasította a fiatalokat, de ő maga soha sem nősült

meg; úgy élt magában, mint egy vén daru, mintha semmi vágya, semmi ohajtása se volna, azonkívül, hogy a hol lehet, másoknak örömet szerez.

Az öreg János, — a ki ma öregebb, mint az apja volt hajdan, — hetenként megy Csapó Vilma sírházhoz, koszorúkat visz oda, és rá morder a siket-örre, hogy öntözze a virágokat; ha haza jön, urának csak annyit jelent, szeméit törölve:

— Rendben van ott minden, a mennyország-beliéknak öröme telhet benne!

— Nem maradtam adósa! — mondja kérkedve Peti bácsi.

— Csak szeretettel, — dörmög az öreg szolga, miközben elgondolja: de másként is lett volna minden, ha e két lélek sorsát ő intézhette volna.

A MILLENIUMI KIÁLLÍTÁS KÉRDÉSÉHEZ.

Straub Sándor és Kolbenheyer Gyula tervei.*

A midőn az országgyűlés az 1892. évi II. törvényekkel meghozásakor a milleniumi évben országos kiállítás rendezését határozta el, a kiállítás helyének fontos kérdése is napirendre került. A helyre nézve számos javaslatot tettek. Vannak, a kik a kiállítást megint a városligetben ohajjták, ott, a hol 1885-ben volt; mások az állatkertet is be akarták a kiállítás területébe vonni; vannak, a kik a lövszenyért akarták e czélra felhasználni, mások ismét a kerepesi-úti temető mögötti úgynevezett «pékliget» szemeltek ki. Szóba jött még a tisztviselőtelep melletti népliget is.

A budai oldalon a Gellérthey és az összekötő vasúti hid között elterülő «Lágymányos» került szóba, végre a Margitsziget is fölemeltek.

Manapság a kiállítások mind anyagi, mind erkölcsi sikerének biztosítására nem elég, ha a szokott módon csak épületeket és pavilonokat emelünk, s azokba a kiállítandó tárgyakat elhelyezzük. A kiállítást eszünk megvalósításával érdekessé kell tenni; ebben rejlik például a francia kiállítások sikere.

Általános az a vélemény, hogy a kiállítások rendszerint anyagi veszteséggel végződnek. Közönséges, már ismeretes sablonok után rendezett kiállításoknak legtöbnyire ez is a sorsuk. Ha csak ilyen akarunk a milleniumi kiállítások rendezni, arra ugyan kar lesz áldozni, inkább fordítsuk a rá szánt összeget kulturális czélokra.

A kiállítás sikerének egyik első fontos tényezője az, hogy a kiállítás helyét jól megválasszuk. A felsorolt helyek és területek közül még aránylag legalkalmasabbnak tartanók a városliget egy részét az állatkert bevonásával. A liget egy része ilyképen a közönség használatára szabadon maradna. De ha tekintetbe vesszük, hogy a pesti oldalon a városliget egyedül számbevehető üdülő-hely, a kiállítással pedig hosszabb időre a liget jó részét elzárjuk a közönségtől; továbbá az épületek miatt ismét facsoportokat kell kivágni, stb., de meg a kiállítást megint ott rendeznők, a hol 1885-ben, úgy, hogy a hely semmi újat nem mutatna, azért már változatosság szempontjából is azt a nézetünk nyilvánítjuk, hogy e sík terület, távol nagyobb víztől, megszokott és bárhol is feltalálható park közepén nagy szabású s különös érdekességgel tervezendő milleniumi kiállítás céljaira nem alkalmas. Hagyjuk a városligetet szabadon, úgyis szükség lesz e területre a milleniumi alkalmak rendezendő ünnepélyek céljaira.

Oly helyen rendezzük a kiállítást, a hol már a hely maga is kiállítási speciálitás s hivatal van az általános érdeklődést felkelteni.

A pesti oldalon javasolt területek a milleniumi kiállítás céljaira általában nem alkalmasak.

A budai oldalon a Gellérthey és összekötő vasúti hid között a Duna mellett elterülő u. n.

* E közleményt a «Magyar Mérnök-és Építészegylet Közönség»-nek szerkesztésébe volt szives rendelkezésünkre bocsátani, s lapunk a nevezett szakközönséggel egyidejűleg közli.

berendezett hajókon. E mellé sorakozik egy kávéház terraszokkal s a kiállítás nagy kikötője az alagút előtt. Jobbra látható a nagy központi vendéglő a Dunába nyúló terraszaival. Mivel itt a rakodó-part szabályozatlan, az alsó terraszokat a Dunába néhány méternyire benyúló cölöpfokra építhetnek. Ily módon területet is nyernék és a Duna melletti árnyékos helyen álló vendéglő a maga szép kilátásával a fővárosra, kellemes szórakozó helyül szolgálhatna.

Ezután következik a már most is meglevő kétemeletes épület a Gellért-rakpart 1. szám alatt. Ez a különben is új épület nem esik a kisajátítás területébe; tehát nem maradna más hátra, mint tulajdonosától a kiállítás tartamára kibérelni s kellően helyreállítva igazgatósági épületnek, általában kiállítási irodának használni. Itt lenne a táviró-hivatal és a kiállítás központi telefon-állomása. A mellette levő üres telken építhetünk egy kisebb pavillont a hírlapírók számára, a hol egyszerűen nagyobb olvasóterem is lenne. Ezek előtt az épületek előtt s részben a Rudas-fürdő előtt lenne az időleges kiállítások pavillonja; alsó részén pedig a halászlát kiállítás.

A II-ik számú Gellértheget az utolsó épület a Rudas-fürdő mögött a hegyre vezető elektromos vasút alsó állomása lenne.

A Rudas-fürdőnek s az előtte levő kertnek a kiállítás területébe való bevonása esetleg szintén kombinációba jöhet.

A kiállítás III-ik része: a hegyen tervezett csoport, részben állandó, részben ideiglenes épületekkel.

Régóta óhajta már a nemzet, hogy a Gellérthegy ormán oly nemzeti emléket állítsunk, a hol nagyjaink emlékét dicső példaképen az utókor számára megőrizheti. A hegy ormán ilyen nemzeti emléket tervezünk és ennek méretét a hegy magasságával arányba is hoztuk.

A kiállítás tartama alatt e monumentális, az egész fővárosban uralkodó épület képzőművészeti kiállítás helyülül szolgálhat. Mivel ez az épület állandó jellegű, ennek anyagához a lebontandó szatellita falainak nagymennyiségű kőanyagát részben felhasználhatjuk.

A nemzeti emlék épülete mögött tervezünk egy nagy viztartót, mely annyi vizet tartalmazna, a mennyi a nagy vízvezeték, esetleg ugyanazon időben 1—2 óráig, a nagy szőkötű táplálására is elég lenne. E vízvezetéknek estenkinti színes villám-fénnyel való megvilágítása a látványosságok egyik főrészt alkotná. A tartóba a Duna vizét a kiállítás motorai nappal nyomják föl. Estenkint a motorok legnagyobb része a villámvilágítás gépeit működtetné. Az alagút fölötti terrasz részint a citadella anyagából, részint a hegy lefejtett kőveiből, de téglákból is építhetők. A terrasz fölötti lesov víz szétválvá a Dunába ömlik. Ez a terrasz sétáló helyül szolgál, az alatta lévő arkádokat pedig hűs vendéglőül használhatnák.

Mivel a nemzeti emlék állandó épület lenne s a kiállítás legköltségesebb épületét alkotná, ennek építő költsége csak mellékesen terhelné a kiállítás költségét. A Gellértheget ilyenmő szabályozásához maga a főváros is megfelelő mértékben hozzájárulhatna, mert ennek állandó hasznát első sorban maga a főváros közönsége venné.

A nemzeti emlék mögött gondoljuk a történelmi kiállítás ideiglenes jellegű két épületét, esetleg Szent Istvánig és Szent Istvántól a mai napig terjedő korra osztva.

Ugyanígy látható a villamos vasút felső pályaháza, a mely egyszerűen terraszos vendéglő is lenne. A hegy északi részén épülne az erdészet pavillon, a hol az erdőipar, stb. termékei lennének kiállítva, míg a nagy fákat, tönköket, mint említettük, lent a Duna partján állíthatnák ki.

Ugyanazon a részen, de még inkább a Gellérthegy nyugati (s a hegy felőli) részén, a hol nagy, széles terraszok vannak, számos, részben magán pavillon építhet, esetleg egy dalszarnok is, vagy orpheum-féle mulatóhely.

A Gellérthegy déli gerince mögött, melyet tornyokkal és középkori bástyákkal igen hatásosan lehetne díszíteni, húzódik a villamos síklő, mely a kiállítási területeket köti össze, vagyis a központi csarnok vidékét a hegyi részzel. A hegy meredek volta s a kisebb terraszok miatt itt csak néhány speciális pavillon építhetne, talán hadászati kiállítás különböző korbelt tárgyakkal, a Magyar Kárpát-Egyesület kiállításá,

turista kunyhók, kisebb vendéglő, stb. A déli gerinc felső épülete a felhűző torony lenne, mert ide az alagút baloldali kiágazásában a hegy felső részéig széles aknákat terveztünk; a felhűzőt elektromotor hajtáná.

A kiállítás IV. csoportját a hegy belsejében rendezendő kiállítás képezné. Miután a Gellértheget anyaga legnagyobb részt kevésbé kemény, fűrőgépekkel könnyen megmunkálhatják.

A kikötő előtt, a vízesekek terrasza alatt van az alagút bejárata. Az alagút bent jobbra és balra szétágazik s mindegyik ág három csarnokban végződik. A jobb oldali ágat a bányászati kiállítás foglalja el; egyik csarnokban a só-bányászat, másikkban a szénbányászat, harmadikkban a vas-, általában a fém-bányászat lenne feltüntetve. A csarnokok közepén a bányászat termékeit állítanák ki. Az összes helyiségeket elektromos fényvel világítanák meg. A bányakiállításához keskeny vágányú kis villamos bányavasut vezetne. A baloldali táma szintén három csarnokban végződnék, a középső csarnok a felhűző alsó állomását képezné, a másik kettő pedig a pinczeszerűen berendezett borászati kiállítás.

Mindezek a helyiségek a kiállítás berendezése után egy nagyszabású fővárosi borpincze állandó helyiségeül szolgálhatnának.

Ezek volnának főbb vonalakban azok, a melyeket a kiállítás területének beosztásáról s a főbb épületek elhelyezéséről nagyjában elmondhatunk. A vasszerkezeti épületek a kiállítás berendezése után részben vásáreszernokoknak, részben pedig vasuti állomás csarnokoknak vagy más célokra szolgálhatnának, ezeknek költségei tehát jó részben megtérülnek.

A mi a kiállítás költségeit illeti, megjegyezzük, hogy behatódott költségelőirányzat bemutatásának az alkalommal annál kevésbé volna csejja, mert nem tudjuk, hogy javaslatunk milyen fogadtatásban részesül. Annnyit azonban előrebecsélhetünk, hogy a tulajdonképeni kiállítás épületek, valamint az aránylag kis alsó területre szorított parkozási, továbbá a személyi, a felügyeleti s más költségek az alkalommal sem kerülőnének többre, mint 1885-ben, mert a telkek kisajátítása, a nemzeti emlék, a hely rendezése, továbbá a villamos vasút a kiállítás tulajdonképeni költségeit nem terhelhetik; mert ezek maradóan alkotások, a melyeket részben előbb-utóbb úgy is meg kellene építeni, vagyis ezeknek költségeit más, erre szánt alapokból kellene fedezni.

Ellenben a kiállításnak nagyobb szabású s különös érdekeltetést keltő volta miatt a látogatók száma tetemesen emelkednék. Míg 1885-ben a látogatók száma alig múlta valamivel fölül a másfél milliót, vagyis csak háromszor annyian látogattak, mint a mennyi fővárosunk lakosainak száma; — addig a millenium évében, kellő ügyességgel és vonzó erővel rendezett kiállításunkat, azt hisszük, 4—5-ször annyian látogatnák, mint az előbbi. Számíthatunk Ausztria, Németország és a Kelet nagymértékű látogató-szára, mely kedvező befolyással lenne fővárosunk fejlődésére, s a hazai vasutak jövedelméhez. A kiállítási pénztárba befolyt összegből nem csak a szorosabb értelemben vett kiállítás költségeit fedezhetnénk, hanem jó részben, de talán egészben is a maradó és előbb-utóbb szükséges alkotások költségeit is; de még a központi iparszarnok is állandó kiállítási épületül szolgálhatna, mint például a londoni kristály-palota.

AZ ÚJ PÉNZ.

Mióta fölmerült az eszme, hogy zilált pénzrendszerünk bajait orvosoljuk és a valutát rendezzük, mindenki lezsz a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen is lesz hát az új pénz, melylyel a valuta rendezéséhez utána a fizetéseket teljesíteni fogjuk. A valuta-ügy rendezésének általános nagy kérdéseivel a közönség kevesebbet törődött, mint azzal, a mi mindenkit érdekel, hogy vajjon drágább vagy olcsóbb lesz-e ezentúl az élet és hogy milyen lesz az új pénz külalakja. Az első kérdés volt sajátképen a nagy közönség előtt a tulajdonképeni valuta-rendezés, a másik inkább csak kíváncsiság, az új iránt való érdeklődés volt. Most, hogy a genialisan kidolgozott valuta-rendezési terv részletei általán ismeretesek és kitűnt, hogy a valuta rendezése által viszonyaink alapjukban nem változtak,

életfentartásunk, fényezésünk ugyanannyiba fog kerülni, mint eddig és csak annyi lesz a változás, hogy minden értéket az eddigi szám kettő-szében fognak kifejezni, az érdeklődés főleg az új pénz alakja felé irányult.

Nem véve számba azért a zsebeinket és pénzes tárczáinkat körülől érintő nagy újítást, hogy ezentúl az eddigi papírfórint helyett aranyat fogunk magunknál hordani, még a rézpénz, az ezüstnek mondott hús krajczáros és a 10 krajczárral jelzett »hatos« is kiszorul a forgalomból, s helyét a bronz és a nikkel foglalja el. Elbucúzhatunk tehát az öt- és egyforintos papírbankóttól, az ormóltan négykrajczáros »szusztartallér«-től, a megbarnult és megzöldült krajczárosról, a fakó hatostól és az upjestiek által megkedvelt hús krajczárosoktól. Helyüket arany hús- és tizkoronás, ezüst fél- és egész korona, nikel tizes és huszas, s bronz egy- és két filléres fogja elfoglalni.

Négyféle új pénzünk lesz tehát a pénz anyagát tekintve. És mindenik fajtából kétféle fognak verni, kivéve az ezüstöt, melyből csak egy fajta — a koronás — lesz forgalomban, mint-hogy az eleinte tervezett ezüst 50 filléres veretését elejtették. Eleinte nyolcféle pénz veretését terveztek nálunk.

Ennek a tervezett nyolcféle új pénznek tetszetős rajzterveit mutatjuk be ma olvasóinknak. Ezek a rajzok hosszú megfontolás, alapos heraldikai, sphragistikai és numismatikai tanulmány eredményei.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter az új pénzek alakjának és méreteinek műszaki megállapításával, azok kivételével nem igen foglalkozhatott. A valuta-rendezés korszakalkotó nagy munkájában ezt a feladatot munkatársára, Láng Lajos államtitkárára bízta.

És Láng Lajos, a ki buzgó odaadással, nagy serénységgel igyekezett minisztere, Wekerle Sándor mellett közreműködni a valuta-rendezés egyes nehéz kérdéseiben, s egyenkint küzdeni le a valuta rendezése elé időnként tornyosuló és leküzdhetetlennek látszó akadályokat, nagy buzgalommal fogott e földadathoz, mely közjogi, művészeti és történelmi tanulmányokkal járt, s ő, ki eddig a közgazdaság, statisztika és a pénzügytan terén működött, nagy hirtelen buvárkodni kezdett a történelem, a pécsettánban, a címertan és a numismatika mezéjén. Egész könyvtárt, az újkori pénzek gyűjteményeinek egész muzeumát rendezte be magának a budavári miniszteri palota államtitkári dolgozó-termében. Tanácskozásokot tartott történetudvosokkal, művészekkel és ezimberbúvárokkal, pénzverdeli tisztviselőkkel és éremmetszőkkel, és a történelem fontos segédudományában: a pécsettánban, numismatikában, heraldikában kellő ismereteket szerzett. Ezek az eszközök kellettek hozzá, hogy a valuta-ügy rendezésében e pénzek alakjának mellékesnek látszó, de lényegében igen fontos kérdése ép oly ügyesen oldassék meg, mint a nagy feladat általános rendszere.

Az új pénzek tervezett külalakja megfelel e sokoldalú kívánalomnak. Mindenekelőtt az új pénz kicsiny lesz, hogy kényelmesen legyen hordható, kezelhető. A legnagyobb terjedelmű új pénz, az ezüst egykoronás darab, mindössze 23 milliméter, a legkisebb pedig, a bronz egy filléres, 17 milliméter átmérőjű lesz. A nagy ezüstforintos és a formátlan négykrajczáros nem fogja többé zsebünket nyomni. Új pénzünk kisebb, hogy úgy mondjuk, elegánsabb lesz a réginél.

A rajz, mely a törvényben lesz körülírva, tetszetős és művészi kivitelű, minden egyes pénznemnél és a művészi kivitel mellett teljesen érvényre jut a közjogi felfogás és a történelmi hagyomány. Az új aranypénzen, melyet hús koronás és tiz koronás értékben fognak verni, s mely a mai papír tízforintos és ötforintosot fogja pótolni, jut leginkább kifejezésre a magyar államiság. Képes felén a király alakja látható, koronázási díszöltözetben. A körirat enigmatikus betűinek jelentését minden magyar ember ismeri. Kezdetbetűk azok, melyeknek jelentése: »ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI CSÁSZÁR, ÉS MAGYAR-HORVÁT-SZLAVON-DALMÁTORSZÁGOK APOSTOLI KIRÁLYA.«

Hogy az aranypénzen 6 felsége egész alakja látható, annak történelmi alapja van. Már az Árpád-házi királyok alatt volt olyan magyar pénz, melyen egész alak volt látható. Később a magyar pénzekre, eltérőleg más országok szokásá-

tól, Róbert Károly király veretett egész alakot, Keresztelő Szent Jánosnak, Firenze védőszent-jének alakját, ezzel jelezve a forintot, mert a »Florenus« hazája tudvalevőleg Firenze (Flórensz). Utódja Nagy Lajos már nem az idegen nép védőszentjének alakját, hanem a legmagyarabb magyar királyt, Szent Lászlót vette a pénzekre és Szent László a koronázási öltözetben folyton rajta volt pénzeinken egész Miksa királyig, a ki saját alakját vette aranypénzeire. II. Mátyás óta mindig az uralkodó király koronázási öltözetbe öltöztetett alakja volt látható aranypénzeinken s csak az 1870-ben vert arany, 10 és 20 frankos pénzeknél tértek el ettől, 6 felsége mellképét helyezvén ezekre a pénzekre. Most ismét visszatérnek e történelmi hagyományhoz és ezentúl, ha sok aranyunk lesz forgalomban, büszkélkedve fogjuk mutogathatni a külföldi mintától teljesen eltérő új pénzeinket.

Az aranypénzek hátlapján a magyar korona országainak egyesített címere lesz látható címertartó angyalokkal és állami önállóságunk még nagyobb kifejezésével a »MAGYAR KIRÁLYSÁG« körirattal. Az angyalok nem repülnek, mint az 1867-iki aranypénzekben és krajczárokon, hanem meleg szeretettel simulnak a közjogilag és címermentanilag helyesen összeállított magyar címer mellé, tartva felette a szent koronát, mely történetünkben »angyali korona« nevet is visel.

Az új ezüstpénz, melyet előbb szintén kétféleképpen, egy koronásnak és félkoronásnak terveztek, de melyből csak egy koronás darabokat fognak verni, egyszerűbb az aranyal. Az új pénz-nél ugyanaz az elv jut kifejezésre, hogy mentől kisebb az egyes fajták értéke, annál kevesebb dísz és felírás legyen rajta, hogy már ebben is kifejezésre jusson az érték különfélesége. Új ezüstpénzünk rajza hasonlít a mai 20 és 10 kros ezüstpénzhez. 6 felségének az aranypénzekben látható egész alakját, itt 6 felsége jól talált mellképe váltja fel a képes oldalon, míg a hátlapon a címer és az angyalok helyébe a magyar korona erősen kimagasló képe lép, a pénz értékének teljesen kiirt jelzésével. Úgy az ezüst, mint az aranypénz karimája sima lesz és mint eddigi arany- és ezüstpénzeinkben, az új arany 20 koronás pénzen és az egy koronás ezüstpénz karimáján is mélyített betűkkel olvashatjuk 6 felsége jelmondatát: »BIZALOM AZ ŐSI ERÉNYBEN«.

Rovátkos lesz a nikelpénz karimája, hogy az ezüsttől, melynek átmérője is kisebb, még könnyebben legyen megkülönböztethető, ha véletlenül nincs kéznél mágnes, melylyel legjobban megismerjük a nikelt, a mennyiben a nikelt a mágnes vonzza. A nikelpénzen ép úgy, mint a bronzpénzen a magyar korona, a képes oldalra kerül. A hátsó lapon a nikelpénzen egészen ki lesz írva azok értéke: »20 FILLÉR« — »10 FILLÉR«, míg a bronzpénzen csak »1« és »2« jelzi, hogy azok egy és két fillér érnek. Ez az értékjelzés művészi kivitelű kalászkoszorúba van foglalva. A váltópénz külsejét egyszerűségök igen fogja emelni. A rajz nem tünteti fel tisztán ezt a hatást, a mit a fényes alaplól reliefben kiemelkedő korona a képes oldalon tenni fog.

Igyekezünk a rajzok mellett híven bemutatni új pénzeinket. Ez írásban és képből történt bemutatás elég hű képet ad és elárulja azt a gondot, melyet kormányunk az új pénzek alakjára fordított, és kitünteti, hogy az új pénz nemcsak művészeti, hanem közjogi és numismatikai tekintetben is teljesen megfelelő.

FÉKETE IGNÁCZ.

ZONIA.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta Crawford Oszvald.

E szomorú óra óta Zonia iránt nem éreztem többé benső rokonszenvet, de — mi tagadás benne, — azért még mindig forrón szerettem. Voltak pillanatok, midőn a szenvedély, melyet bennem e nő fölébresszett, életem magasztos hivatásait teljesen háttérbe szorította. Mindazáltal lehetetlen volt, hogy Zonia átkos nézeteit jóvá hagyjam. Meglehet, hogy azon esetben, ha Zonia hozzám simulva utóbb hibáit bevallotta volna, a kínos viszony még jobbra fordult volna, de ez nem történt, sőt léli betegség, — mert csak is ennek nevezhettem, — folyton nőtt. Mindenek előtt távol tartottam tőle orosz rokonságát és a hazájából érkező utasokat, kik több-

nyire az ottani természetellenes zsarnoki önkény vak hívei és követői voltak. Rájöttem, hogy az orosz arisztokráciában a zsarnokság, önkény és rémuralom elemei minden egyéb emberi érzelmen túltesznek. Az orosz arisztokrata Párisban, Kaliforniában vagy az Ukrajna pusztáin mindenütt egyforma; a kivétel köztük sokkal ritkább, mint a fekete gyöngygyaló a tenger fenekén.

Egy napon, midőn a lapok az Oroszországban századszor kiüthött éhínség és halálos járvány iszonyait leírták, a londoni orosz nagykövet első titkárjának látogatását jelentették. »Orvendetes hírel jövő hérczegnő, — kezdé a sima diplomata, ki eddigelé nomet mindig az én családi nevenem szokta volt szólitani, — a kholera önknek nagy szolgálatot tett, a mennyiben az egész Straganov hercegi család kihalt egy hét folyása alatt, s így az óriási vagyon kizárólag önt illeti, hercegnő.«

A nagykövet személyesen akarta a hírt elhozni, melyet a táviró ezeltől hús percczel tudatott már velünk Szent-Pétervárról, de a francia köztársaság képviselője azon pillanatban lépett a palotába, midőn a nagykövet hin-

nehány százezer rubel, melyet évenként a családl fényének fentartására ki kell adnia. Számítása nagyon helyesnek bizonyult, mert Zonia az elzúllott rokontingatlan vagyonának teljhatalmu kezelőjévé kinevezvén, 500 ezer rubel évi járadékot biztosított számára, vagyis egész jövedelmének tized részét.

— Kedves öcsém, — mondá Zonia egy napon, midőn arról volt szó, mit kellessék egy tolvaj gazdatisztel tenni, ki néhány száz hizott ökor arát elikkasztotta, — te sem vagy igazi orosz; mi hasznom belőle, ha a gazembert tiz vagy hús ezstendőre Szibériába küldik. En azt akarom, hogy a nyomorultat itt szemem láttára addig korbácsolják, míg a tolvaj lelkét ki nem adta.

— A mint parancsolod, Zonia, — felelé az unokaöcs, — hol és mikor történni meg?

— Rögton, itt a veranda előtt.

— De a tolvaj orditozása kihallatszik az országútra...

— Ez nem fog történni Zonia! — kiálték fel. — Mig én élek, és nevémet viseled, ilyesmit nem

ZONIA REÁM TEKINTETT, S ARCZÁNAK SZELID, ANGYALI KIFEJEZÉSE ISMÉT ELŐTÜNT.

taja előrobogott, s így nekem jutott a szerencse»...

A szegény Zoniából tehát az orosz birodalom egyik leggazdagabb földbirtokosa lett, kinek ezüst- és aranybányáit, rengeteg uradalmait s kincseit bármely európai fejedelem is irigyelhette volna.

Zoniára e váratlan változás látszólag nem gyakorolt valami különös hatást. Keveset beszélt, s ügynökeit, kik Oroszországból óriási összegeket hoztak számára, ép oly kevéssé fogadta, mint az orosz gyarmat tüntető szerencsekívánatait.

Oroszországba kellett utaznunk, hol Zonia személyes megjelenését a törvény formái kívánták.

— Most majd más hangon beszélnek a nagyherceggel, — mondá Zonia, midőn az orosz határon túl, a birodalmi főváros felé utazunk. Mig szegény voltam, szemtelenségeit el kellett tűrnöm, de a Straganov-ház fejével még maga a császár is meggondolja, mit beszéljen.

Végre a Straganovok ősi fészkebe értünk, hol Zoniát egyik távoli rokona, Straganov Rudolf herceg, mint a család fejét fogadta. Ez az úri ember teljes életében nagyon szegény viszonyok közt, részint Németországban, részint pedig Amerikában tartózkodván, jól tudta, hogy csak Zoniától várhatja sorsának javulását.

Zonia bizonyára nem fogná túrni, hogy egy Straganov ezentúl is nyomorogjon; mit neki

szabad cselekedned. Zonia, mondd csak, hova lett az én angyali jó szívű Zoniám, ki a szebbet galambot a földről felszedve, könyek közt kebléhez szorította; most nem ismerek reád...

E szavak után Zonia, mint valami rosz álomból felébredve, reám tekintett s arcának szelid, angyali kifejezése ismét előtűnt.

(Vége következik.)

EGYVELEG.

* **Mesterséges keserű mandulát** is állítanak most már elő és pedig szőlőszekorból, melyhez keményítőt s a sajátságos szag előidézésére egy kis nitrobenzolt adnak s az egészet összepréselik. Az így készített keserű mandulát alig lehet állítólag megkülönböztetni a természetestől.

* **A könyvek ára** már Athénben is néha igen mérsékelt volt, különösen keressett népszerű művek-nél. Perikles barátjának, Anaxagoras bölcsésznek iratairól például följegyezték, hogy a napról és holdról szóló állítólagos istentelen feljegyzéseiről a fiatal emberek ezt a munkát nagyon keresték s egy példány csak egy drachmába (40 krajczár) került.

* **Bismarck szorgalmasan dolgozik emlékiratain.** Minden este, sokszor éjjel utoljára, titkárának azt mondja tollba. Nappal, mivel későn, 10—11 óra tájban szokott keln, uradalmi kormányzásával, vendéglátással, lovaglással tölti idejét. A politikát sem hanyagolja el s naponként hús hírlapot is olvas.

AZ ÚJ MAGYAR PÉNZEK.

A KÜLFÖLD JELENLEGI PÉNZEI.

GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN BASA.

A magyar tüzoltó-ügy legelső apostolának, Széchenyi Ödön grófnak jubileumát e hónap 12-én ünnepelte meg a magyarországi tüzoltóság. Az ünnepély színhelye Konstantinápoly, Széchenyi gróf jelenlegi otthona volt, a hol ő immár közel husz esztendeje működik a tüzoltóság élén, hírt és becsületet szerezvén nagy Törökországban saját magának és a magyar névnek. A magyar tüzoltóság vezérferfiaként testületileg keresték fel őt a török fővárosban, hogy legalább lerójják elismerésük és hálájuk egy részét ama férfinak, aki Budapesten a tüzoltóságot szervezte, megalapította és az országos tüzoltó-ügy felvirágoztatásának egyik előharcosa volt. Ebből az alkalomból mutatjuk be Széchenyi basa legújabb arcképét s élettörténetének főbb vonásait.

Széchenyi Ödön gróf, a legnagyobb magyar-nak, Széchenyi Istvánnak másodszülött fia, 1839 december 14-én született Pozsonyban. Atyjától örökölte azt a tulajdonságot, hogy a társadalom javára oly intézményeket teremtsen, amelyek a közérdeknek szolgálnak s e mellett modern állameletünkben haladésként mutatkoznak. Már huszonegy éves korában fölépített a közélet terén. A Dunán ő rendezte az első regattát, hajózási ügyünkkel alaposan foglalkozott és letette a hajókapitányi vizsgálatot. A budai gőzszikló az ő buzgalma következtében létesült és számos részvény-vállalatnál volt kezdeményező vagy alapító.

De alkotásai közül a legmaradandóbb a magyar tüzoltóság megeremlése. Széchenyi Ödön belátta, hogy e részben alapos előtanulmányokra van szüksége s nem riadván vissza semminemű veszélyektől és fáradságtól, 1862-ben Londonba ment s az ottani tüzoltóság főparancsnokánál, Shaw kapitánynál jelentkezett, hogy vegye be őt közembernek, hogy a tüzoltás szolgálatát gyakorlatilag megtanulhassa. A kapitány természetesen készséggel teljesítette kérését s Széchenyi derekasan neki látott a tanuláshoz. A londoni tüzoltóság már akkor is világhírű volt. Kiváló berendezése, felszerelése és szigoruan fegyelmezett szolgálata a legjobb iskoláztatást biztosította. Shaw kapitány minden előzékenysége mellett a szolgálatban a legkiválóbb szigorúsággal járt el és készakarva a legfáradságosabb gyakorlatokat végeztette a gróffal.

Széchenyi Ödön e sorok írója előtt számtalanszor említette, hogy a londoni tüzoltóságnál szerzett tanulmányai és tapasztalatai, a vezérparancsnok és a tiszték kiváló előzékenysége és készsége örökre legbecsebb emlékei közé tartozni. Ott szerette meg annyira a tüzoltást és jutott arra a meggyőződésre, hogy ez az ügy a humanizmus szempontjából rendkívül fontos és érdemes arra, hogy egész életét reá szánja.

Mint teljesen kiképzett tüzoltó bucsút venén a londoni tüzoltóságtól, beutazta Francia-, Olasz-, Spanyol- és Németországot, mindenhol megtekintvén és tanulmányozván számos város tüzoltói berendezését, míg végre e hosszabb tanulmányút után visszatérve hazájába, igyekezett tapasztalatait a tüzoltóság körül első sorban Budapesten érvényesíteni. Az akkor még ketté választva volt főváros viszonyai és a «k. k. ung. Statthalterei» sok akadályokat gördített a gróf nemes intenciója elé. Míg a két testvérváros (Buda és Pest) még csak örült a megindított mozgalomnak és kész voltak, esetleges támogatásukat megadni oly testület alakítására, mely mint tüzoltó-egyesület saját maga lábán birt volna állani, addig a helytartó-tanács minden eszközt felhasznált a mozgalom megghiúsítására.

Ily nehézségek dacára sem lankadt el a gróf ügybuzgalma és páratlan fáradozása. Megmozgatta a társadalom minden rétegét. Maga köré vonta a város előkelő polgárait végrehajtó-bizottság címén, belevonta a főváros hatósága közegeit, sűrűn ülészetek, bizottságok és albizottságok működtek; a sokaságból egyes jeles férfiak kiváltak azzal, hogy teljesen a gróf táborába szegődtek és munkásságukat, tapasztalataikat, tollukat bocsátották rendelkezésére. A gróf maga pedig, huszártól kisérve, nagy könyvvel a hóna alatt, aláírásokat és pénzt gyűjtött a

testület megalapítására, szerek és a beruházás beszerzésére szükséges alapoz. Házról házra járván, nem sajnálván sem időt, sem fáradságot, sikerült neki számos aláírást és meglehetősen összeget összegyűjteni, mint leendő alapját a testületnek. Ez idő alatt a saját magából rendelte meg Angolországból a drága feeskendőket és egyéb szereket (Magyarországban azok még alig gyártattak az időben), míg végre a sok fáradságnak, a kitartó körüljárásnak eredménye lett.

A «Budapesti önkéntes tüzoltó-testület» a humanizmus tiszta szellemétől áthatott alapszabályainak megerősítése Széchenyi Ödön gróf nemes érzelmű szívének legszebb napja volt. Mint a «Budapesti önkéntes tüzoltó-testület» főparancsnoka, teljes erővel neki látott a szervezésnek és a működő tagok begyakorlásának. Midőn a testület «éltét és erejét» ajánlotta fel a fővárosnak, annak nemesen gondolkozó tanácsa is sietett elismerését nyújtani a közjóért működő és érzékeny hézagot pótló testületnek, az elnyölközés sorát biztosítván részére.

Hosszú volna e helyen mindama nevezetes mozzanatokat felsorolni, melyek a testület és gróf Széchenyi Ödön működése alatt eredményekben és vívmányokban fényes bizonyosságot tesznek. A főváros közönsége hálával telt szívvel üdvözölte a gróf működését és neve olyannyira összeforrt az intézménnyel, hogy elválaszthatatlannak látszott lenni örökre.

Mikor a főváros a hivatásos tüzoltóságot felállította, annak főparancsnokává gr. Széchenyi Ödönt nevezte ki. Széchenyi ezalatt az egész országra kiterjesztette figyelmét. Végre sikerült is sok fáradságos munka után 1871 őszén a magyar országos tüzoltó-szövetséget Pestre öss-

szehívni, mely első elnökének Széchenyi gróft választotta meg. Az ezzel járó ünnepélyes-ségek alkalmával nagyobb szabású disztyakortatot tartottak az «Új-épület» nagy udvarán ő felsége a király jelenlétében és ő felsége Széchenyi Ödönnek legkegyelmesebb elismerését nyilváníttotta. E fényes napokat megelőzte a szeptember 13-án a nemzeti színház bérházában előfordult tűz, mely a sok fáradságos munkával fenyegette. A legnagyobb erőmegtöszítéssel sikerült a tüzoltóságnak a színházat, de még a kigyuladt épületeknek is legjavi részét megmenteni, a mikor Felekí, a nemzeti színház tagja, azon előttünk, tüzoltók előtt örökre felejtethetlen szavakkal mondott köszönetet a grófnak: «Önök négyszáz embernek a minden-napi kenyerét mentették meg!» E halálmevetéssel folytatott harcban a megbőszült elemmel többen megsérültek és számosan kintuntették magukat. Ő felsége a király Széchenyi Ödön gróft a Lipót-rend kis keresztjével és még 11 tisztet és legényt érdemkeresztel tüntetett ki.

Széchenyi Ödön gróf, ki mint volt főrendiházi tag és később 1872-ben mint a sopron-megyei kapuvári kerület országgyűlési képviselője, törvényhozói minőségben is működött, 1874-ben Andrássy Gyula gróf akkori külügy-miniszter által Bittó István akkori magyar miniszterelnök útján felhivatott, vállalná el a konstantinápolyi tüzoltóság szervezését, melyre az akkori török szultán Abd-ul-Aziz, ő felsége a királytól kért alkalmas személyiséget. Ő felsége a király Széchenyi Ödön gróft ajánlván a szultánnak, a gróf a meghívást elfogadta és azóta a török birodalom fővárosában szakadatlanul ezen intézmény élén áll. Már a megboldogult

Legújabb konstantinápolyi fénykép után.

GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN BASA.

előbbi szultán elismerésben részesítette Széchenyi grófnak tívós működését, de leginkább a jelenleg uralkodó szultán, Abdul-Hamid kegyelme köszöni Széchenyi gróf fényes pozícióját, melyhez legutóbb az a kitüntetés érte, hogy a szultán öt tábornok-hadsegédjévé nevezte ki.

Képünk altábornagy (ferik-pasa) diszben mutatja be a gróft, mint a mely katonai rangot bírja, élén a konstantinápolyi tüzoltóság, melynek főparancsnoka. A konstantinápolyi tüzoltóság egy testőr- ezredből és egy tengerész-zászlóaljából, összesen vagy 2500 emberből áll, katonailag szervezve és a legkötönyebb tüzoltói felszereléssel és gépekkel ellátva. Az emberanyag a lehető legjobb. A török katona szívós természetű és kitartó, vakon követi a parancsot és megállja helyét a legnagyobb veszedelemben is. Konstantinápoly világváros, valóságos labirinth, a város rengeteg térségben terül el, két világrész összekapcsolásának és mivel a város legnagyobb részében még most is fából épült házak vannak, a tűzveszélyesség igen nagy és a tüzesetek igen gyakoriak. A tüzoltói szolgálat ezért veszélyesebb és fásztóbb Konstantinápolyban, mint bárhol a kontinensen. Széchenyi Ödön szívós és kitartó akaratának, a szultán különös figyelmének köszönhető, hogy Konstantinápolyban számban és felszerelésben oly tüzoltósága van, mely képes minden fellépő veszély ellen sikeresen működni.

Széchenyi Ödön gróf, ki ime már 18 éve, hogy ott az ügy élén áll, különös kedveltségnek örvend a török fővárosban és a szultán ő felségénél. E hosszú éveken át folytatott működéséért többször részesült kitüntésekben s jelenleg rangbeli méltóságán kívül és tábornok-hadsegédi magas tisztsége mellett, a Medsidje nagy rendjével, az Oszmánije II-ik és III-dik rendjével, 2 arany és 3 ezüst éremmel tüntetett ki. Azonkívül bírja a Lipót-rend kiskeresztjét és a francia becület-rend kis keresztjét, valamint még néhány kitüntetést.

Működése között ott a távolban, nagy elfoglaltság mellett, 18 évi távolléte alatt soha el nem felejtette, hogy magyar hazájának s a magyar nemzetnek becületét szerezzen. Szeretettel csüng édes hazáján és örömmel hallgatja a visszhangot, mely minden újabb kitüntése után, mely őt éri, hazájából feléje hangzik.

Most, hogy 30 éves tüzoltói működésének jubileumát ünnepelte, Magyarország tüzoltói mind feléje fordulnak egy gondlattal, egy kívánsággal, mely abból áll, hogy férfikorának delelőjén a méltóság és a becület attribútumaival ellátva, lelje örömeit és meglepődését továbbra is és legyen viruló ereje meg kitartása nemes művének folytatásához.

BÁRÁNY N. ERNŐ.

Dr. NENDTVICH KÁROLY.

1811—1892.

Annak a lelkesült munkáscapatnak, mely századunk közepén céljait tűzte ki a természet-tudományi ismeretek ápolását, fejlesztését, men-nél szélesebb körben elterjesztését és gyakorlatilag érvényesítését, egyik kiváló tagja volt dr. Nendtvich Károly, a kir. József-műegyetemnek 1882 óta nyugalmába vonult tanára, a kit e hó 7-én kísértünk ki örök nyugalomra. 1811 decz. 31-ike óta 1892 július 5-ig élt; oly hosszú időt, minőt nálunk a tudomány szolgái csak Isten különös kegyelméből érhetnek meg. És ebből a nagy időből az 1836 óta maig terjedő részt, tehát közel 54 évet, a tudomány, a közművelődés szolgálatában töltött el, ha nem a legjobb szerencsével is, de folytonosan tehetséggel és jó akarattal szolgálva a közügyeket.

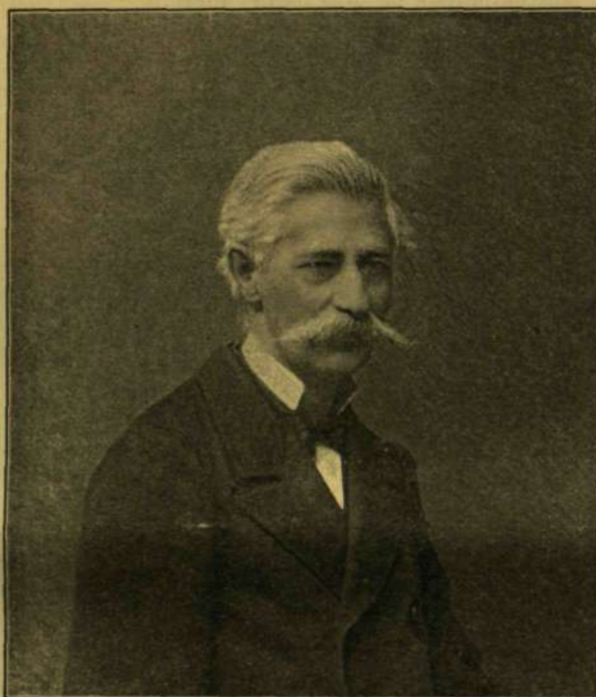
Atya gyógyszerész volt Pécsen. A gyógyszer-tudomány bőséges anyaga volt kémiai műveletekkel megismerkedni; így a chemia iránt érdeklődni kezdett, mielőtt még kémiai előadásokat hallott volna. Középkorúként Kézsmárkon végezte s 1829-ben a pesti orvosi fakultás tagja lett. 1836-ban orvosdoktorrá avatták fel, majd a sze-

mészettől és szülészettől is képesítést szerzett. De az orvosi tudományok iránt kevéssé érdeklődött; orvosdoktori értekezése azt sejtette, hogy botanikus lesz. Azonban mikor az egyetemen a vegy- és növénytan tanszékéé segédje lett, kizárólag a chemia tanulmányozására adta magát.

Az akkori kor jellemzője fel kell említenünk, hogy 1839-ben németül adta ki «A stöchiometria alapvonalai fejlődéstörténetével, gyakorlati chemikusok és gyógyszerészek számára» című munkáját, az egyetemi hallgatók használatára. Az már kevéssé meglepő, bár ez is a főváros nemzetiségi viszonyaira vet világot, hogy 1854—58 között szintén német nyelven írt terjedelmesebb technikai chemiai művet: «Az általános technikai chemia alapvonalai főrealkolók és technikai tanintézetek számára» címen, három kötetben.

1841 május 28-án a kir. magyar Természet-tudományi Társulat megalapításában ő is részt vett; a chemiai szakosztálynak választmányi tagja s a szakülésnek elnöke volt.

Egészen új irányú s hazánk közművelődési fejlődésének történetében nevezetes jelentőségű tevékenység nyílt meg részére akkor, midőn Kossuth Lajos az «Országos iparegyesület» létrehozva, a technikai chemiai ismeretek ter-

Ellinger Ede fényképe után.

Dr. NENDTVICH KÁROLY.

jesztése céljából Nendtvich Károlyt szólította fel, hogy az egyesület kebelében a chemiából előadásokat tartson. Ezek voltak az első, művelt közönség szüksegeihez szabott, magyar nyelven tartott chemiai előadások. Előadásait a közönség tetszéssel fogadta s buzgalommal látogatta.

1844-ben jelent meg «Az életművelési műipari vegytannak alapmeretei» című munkája, melylyel a chemiai technológiai ismeretek terén érezhető hiányokon akart segíteni. Ez volt az első ilyen műveletem irodalmunkban s a maga elé kitűzött célját bizonyára jobban megközelítette volna, hogy ha ama kornak a tudomány mesterszavakat minden áron megmagyarosítani akaró törekvésének ellent tudott volna állani. Neki azonban épen az volt elegendhetlen becsvágya, hogy azokat a mesterszavakat, melyeket Bugát és Irinyi társaságában csinált, e művében szigorú következettséggel értekesítse.

1847-ben október 24-én a József-ipartanodában a chemia tanára lett. Mielőtt állását elfoglalta volna, tapasztalatait öregbitendő, beutazta Német- és Franciaországot, Belgiumot és Angliát.

1848-ban nyelvünknek jogába helyezésekor a pesti egyetemen tanszékét kapott, de ezt nem sokáig töltötte be. 1849-ben, minthogy protestáns volt s politikailag is gyanúba keveredett, az egyetemet el kellett hagynia. Visszakerült a József-ipartanodához és ezen, valamint az ebből fejlődött József-műegyetemen 1857 május 25-ikétől 1882 december 24-ig, az általános és speciális technikai chemiának volt nyilvános rendes tanára. A műegyetem autonómiájának megszerzésében szűkebb körben és nyil-

vánosan fáradozatlanul munkálkodott s az autonomia következményeit élvezte is, mert kartársai az 1873/4-ik tanévre rektornak választották.

Irodalmi működése szakszerű vagy ismeret-terjesztő. Szakszerű munkálkodásával törekedett a tanítás és a gyakorlati élet követelményeit kielégíteni. Fentebb említett magyar nyelvű műven kívül kiadta 1854-ben «A vegytan elemei» című művét, mely Regnault munkája nyomán készült. Regnault neve kezeskedik a tartalomért, az átdolgozás pedig határozottan azt tanúsítja, hogy Nendtvich, mint magyar nyelvű író 1844-től 1854-ig sokat haladt, noha nyelvvezeték nehézségét és idegenszerűségét levetkőzni nem bírta.

Legérdekesebb e művében a mesterszavakra vonatkozó észrevétele. Még 1844-ben a feltétlen purismusként volt híve; úgy látszik azonban, hogy nézete lassanként megváltozott, s belátta, hogy azok a szavak, bármily rendszeresen és következetesen vannak is kidolgozva, nyelvünk szellemével nem egyeznek meg, nemzetünknek nem tetszenek, s a helyett, hogy a chemiának közönséget hódítanak, ellenkezőt eredményeznek. Ezért így nyilatkozik: «Teljesen meggyőződtem pedig a felől, miszerint az által sem a tudomány, sem a nyelv nem nyer semmit, ha rideg purismus által válunk el a többi tudós világtól, melytől merithetjük egyedül tudományunkat»... E szerint megtartam az elemekre nézve az általános, minden művelt nemzet és nyelv által elfogadott neveket... Szintúgy megtartam az összetett testekre nézve is az elfogadott kifejezéseket»... Azonban egy kedvező órában nyilatkozott jó érzéke ismét elhagyta, meggyőződése ismét megváltozott. Ugyanis, midőn 1872-ben «A vegytan elemei»-nek harmadik kiadása helyett «A vegytan alapelvei» című terjedelmesebb művét adta ki, az anorganikus részben megint csak a régi nyakatekert mesterszavakat használta, arra hivatkozván, hogy azokat a magyar chemikusok egyetértőleg elfogadták s használják. Kétségtelen, hogy Nendtvich e művének stílusa sem alkalmas rá, hogy a magyarosabb kifejezéshez szokott közönséget a chemia tanulmányozására hódítsa, — azonban tartalmánál fogva hosszabb ideig lehetett volna ifjúságunk kézikönyve, ha az 1854-ben egyszer már félretett s elítélt mesterszavakat újra elő nem szedi.

Gyakorlati irányú dolgozatai közül különösen említésre méltó: «Magyarország legjelesebb közszentelpei» című dolgozata, melyben valóban közgazdaságilag fontos termékekről nyújt saját vizsgálatai alapján felvilágosítást. Számos értekezést, tanulmányt, tudományos és közhasznú fejtegetést írt, melyek tudomány és szakfolyóiratokban, a Budapesti Szemlében, s különböző napilapokban láttak napvilágot. Értekezéseinek egy része külföldi szaklapokban is megjelent.

Folytonosan tanulni vágyó lelke többször nagyobb utazásokra serkentette s összegyűjtött tapasztalatait honfitársainak okulására mindig terjedelmesen közölte. Amerikai útját 1858-ban két kötetben írta meg. Nem régebben, már mint 77 éves ősz, Olaszországon át Nyugat- és Észak-Afrikába utazott és élményeit fiatal lelkű utazó elevenségével írta le «Három hónap Afrikában» címmel a Budapesti Szemlében.

Tevékenysége nem maradt észrevétlenül azok előtt, kik a tudományos téren működők érdemeit erkölcsi jutalomban részesíthetik. A Magyar tud. Akadémia 1845-ben levelező, 1858-ban rendes tagjai sorába iktatta. Levelező tagja volt a pozsonyi természettudományi egyesületnek, a bécsi birodalmi geológiai intézetnek, a jeni ásványtani s a londoni gyógyszerészeti és műszaki társulatnak. Tagja volt az országos közoktatási tanácsnak is.

Érdemeit elismerte a korona is, midőn királyi tanácsossággal, III-ad osztaglyú vaskorona-renddel, s magyar nemességgel tüntette ki. Nendtvich tudós és polgári munkásságának gyümölcseit nem élvezhette boldogságban. Csatládja körében egyik súlyos megpróbáltatás a másikat követte, s talán ezeknek is részök van abban az elkeseredett hangulatban, mely különösen az utóbbi időben erőt vett rajta.

Nyugalomba vonulása után az irodalmi mű-

ködéssel nem szakított ugyan végképen, mind-azáltal legalább egy időre elterelte attól országgyűlési képviselősködése. A politikai téren épen úgy, miként tudományos működésében, a divatos áramlattól nem maradt érintetlen, s midőn az antiszemitizmus nyíltan hirdette, hogy ő van s elvtársakat keres, Nendtvich is társul szegődött. Egy országgyűlési cikluson át az antiszemitizmus zászlaja alatt küzdött, s midőn ez az inkább társadalmi, mint politikai párt eltűnt, Nendtvich is megszünt politikusi lenni. Lehet e magatartását kedvezőtlenül megítélni, de azt is megjegyezhetjük, hogy nem ő volt az első, sem az utolsó politikusi, a ki politikai hitvallásában nem helyeselhette tanoknak volt szöszölője. A mit a politikusi tett, ahhoz a tudós- nakk semmi köze, s azt a legszigorúbb bírálatnak is el kell ismernie, hogy ő abban a korban, melyre férfiúi erejének java esik, kötelességét megtette.

A negyvenes évek lángoló lelki hazafiainak száma Nendtvich Károlyval ismét kevesebb lett. Ő ugyan már csaknem egy év óta küzdött a betegséggel, de ismerte erős szervezete, csakis felgyógyulására gondolhatánk. Másiként történt. Győzedelmeskedett testén a halál. Eltemették. A kir. József-műegyetem és a magy. tud. akadémia nevében Ilsvay Lajos mondott búcsúztatót. Temetése elszomorító volt. E férfi emléket, ki félszázadig a közérdeket híven szolgálta, a haza tudósaival, tanfőiraival öszekötésben állott, csak a főváros lakói közül ezereknek volt tanítója, még félszázad sem részesítették abban a kegyeletben, hogy végtisztességére megjelenjenek. Megdöbbenve kérdezzük: hogy Magyarországon a tudomány napszámosságai iránt már épen nincsen más, csak hivatalos kegyelet?

KOZMA FERENCZ.

1825—1892.

Mezőgazdaságunknak az utóbbi évek óta szépen fejlődő ágazatai között egyik sem mutat olyan lendületet, mint az állattenyésztés, de különösen a lótenyésztés. E tekintetben minden kérdés nélkül elmondhatjuk, hogy Angliát és Franciaországot kivéve, minden európai államnak elébe rugattunk s hogy a magyar lóállomány, mint azt a különböző országokban tartott versenyek kiderítették, a nevezett két államnak kivételével messze felülmúlja az összes európai lóállományt.

De nemcsak minőség, hanem elterjedés tekintetében oly számot tevő mai napság már a magyar lótenyésztés, hogy Magyarországon több ló van, mint egész Ausztriában, több mint Angliában, aránylag több, mint Német- vagy Franciaországban. Kivételünk a lóból 4—5 millió forint; de ennél sokkal többet tesz az a haszon, melyet a gazdák lovakért a katonai kincstártól látnak. Mertnem csak a gazdaság- nak minden ága és minden vidéke van ellátva a neki legalkalmasabb lófajtával, hanem gondoskodás van arról is, hogy a hadseregnek különböző lovas fegyvernemei, a könnyű, a nehéz lovasság, a szekereszet, a tüzérség mindig kellő mennyiségben szerezhesse be a neki való lóállományt. Erre való tekintettel tenyészítik terszerűen a különböző lófajtákat s e szerint osztatnak szét az állami ménék. Nyolczszázötven állomány- kétezeröttszáz állami mén van elhelyezve s ezen- kívül méneket ad az állam bérbé vagy örök áron magánosoknak és községeknek. Tizenegyetörzsében gondoskodnak tenyészállatokról, s minden ilyen ménlepet egy-egy mintagazdaság együtált, melyet büszkén mutogatunk az idegen szakértőnek, mint hazánk specialitását, a ki bámulva hallja, hogy nekünk két millió lovunk van összeírva.

E kétségkívül nagy eredmény elérésének érdeme, ama nagy áldozatokon kívül, melyeket az állam a lótenyésztés kifejlesztésére hozott, osztatlanul a közelebb elhunyt Kozma Ferencz miniszteri tanácsos nevéhez fűződik, kinek zajtalan,

de serény, folytonos és bámulatosan ahhoz értő működése hozta létre azt, a mire most, mint a nemzeti vagyonnak számot tevő részére, mezőgazdaságunk és honvédelmünk fontos tényezőjére mutathatunk rá.

Leveldi Kozma Ferencz, Kozma Sándor királyi főállománygyász fiúve, 1825-ben Somogy- megyében született. Iskoláit Pápán végezte s 1844-ben beállt a magyar testőrcsapatba, mely szolgálatát azonban 1848-ban ott hagyta s mint vitéz lovastiszt végig küzdte a szabadságharcot egész Világosig, a mikor aztán ő is sokáig bujdosott a hazában, miglen Fehérmegyében, Baracsán telepedvén, nőül vette Szűcs Jusztint s egészen gazdaságának élt 1861-ig, a mikor főszolgabírónak választották. A rövid alkotmányos fölvillanás után azonban ismét visszatért az ekeszarvához, mely mellett oly kitűnő képzettségű gazda hírebe jutott, hogy mikor 1867-ben a magyar kormány megalakult, az akkori földmívelési-, ipar- és kereskedelmi miniszter, Gorove István, azonnal kinevezte titkárnak s a lótenyésztési ügyosztály élére állította.

Ez az osztály nagyon serény keretekben mozogt s ügymenetének ellátására egy titkár is elég volt. Különösen a katonai hatóságok csak

Ellinger Ede fényképe után.

KOZMA FERENCZ.

a legnagyobb aggodalommal bocsátották a ménesbirtokokat és telepeket a magyar kormány kezelése alá, teljes elhanyagolástól s attól tartva, hogy a magyar kezelésnek a hadsereg lóállománya adja meg az árát.

Az aggodalom azonban nemcsak hogy alaptalannak bizonyult, hanem a legnagyobb kétkedőket is csakhamar meglepte az a haladás, melyet a ménestelepek aránylag igen rövid időn felmutattak. Az a serény titkár a magyar lótenyésztés világhíre megalapítójának bizonyult, 1868-ban rögtön az átvétel után hozzászólt a telepek újjászervezéséhez. Bábólnak tiszta arab, Kisbérnek telivér angol, Mezőhegyesen Nonius, Gidran, Furiozó lófajokat hozott be, Fogarason pedig a kitűnő lipizai fajtát, s e kitűnő választékból aztán csakhamar elárasztották az országot a legelső rendű ménlovakkal.

A Kozma különös érdeme, hogy rendkívül szerencsés kézzel tudta kiválasztani és a külföldről beszerezni azokat a telivér elsőrendű apalovakat, melyektől aztán úgy a külföldi, mint a hazai lóversenyeken kitűnt és híressé vált versenylovaknak származtak. Angliából beszerezte Buccaneert, melyben egyesülve van a legjobb telivér keresztes az a Stockwell- és a Newminster. Beszerezte továbbá Doncaster, Verneuil, Ruperott és Gunnersbury apa-méneket, melyeknek ivadéka a lóversenyek klasszikus földjén, Angliában is nagy hírt szereztek a Kozma által behozott kereszteselési rendszernek. Hogy csak két ismert példára hivatkozzunk:

Buccaneer nemes családjából származott Kincsem, a «esodakancza» és Kis-Bér, a Derby-nyerő az angol gyepon. Általában Kozma oly értékes telivéranyagot tudott teremteni, hogy lóállományából 10—15 ezer forinton elkélt egy évszázadik már nem is mennek ritkaság-számba.

De nemcsak a telivér, hanem a különböző munkás lóanyag fejlesztésében is rendkívül az ő érdeme. Az általa szervezett megyei lótenyésztési bizottságok működése mindenféle szép siker- rünek bizonyult. Keze alatt a ménestelepek elsőrendű mintagazdaságok lettek, melyeket az általa nevelt és kitűnően képzett gazdasági kar kezel.

Kozma Ferencz érdemei nem is maradtak elismerés nélkül. Mint a katonai, a kit az a kitüntetés ér, hogy csatasorban, az ellenség előtt léptetik elő; úgy Kozma a közben lett osztálytanácsosból miniszteri tanácsos, miközben ő felsége megemlézte az általa bemutatott eredményeket. A király ott mindjárt a helyszínen előléptette, a mi még egyszer sem történt az alkotmányos újabb korszak óta. Majd utóbb a Szent-István-rend kiskeresztjét is elnyerte, nemkülönben számos külföldi rendjelet és kitüntetéset.

Azonban sikeres működésének legnagyobb eredménye és jutalma lett az 1885. évi budapesti országos lókiállítás, mely a maga nemében páratlanul áll egész Európában. Ezt az egész kiállítást, melyről a walesi herceg, a mostani német császár, kik annak idején megtekintették, kimeríthetetlen dicséretekkel nyilatkoztak, Kozma Ferencz szervezte. Tulajdonképen ebben a nagyszerű keretben mutatta be közel husz esztendei munkásságának sikereit.

Kozma minden évben a nyár elején szokta végig járni a ménesbirtokokat, az évi osztályozás és selejtezés megejtése végett. Ez idén június 7-én indult el hivatalos körútra Bábólna. Június 7—12-én Kisbérben időzött és itt hűless következtében megbetegedett, de azért rosszullette daczára tovább folytatta körúrtját. Így ért június 24-én Mezőhegyesre, hol oly rosszul lett, hogy ágyba kellett feküdnie.

E hó 7-én véget vetett a halál tevékeny és közhasznú életének. Holttestét családi sírhelyén, Baracsán temették el a hivatalos és sport-körök rendkívüli részvétel mellett.

A KÜLFÖLD JELENLEGI PÉNZEL.

Most, hogy bemutatjuk azokat az új pénzeket, melyekkel már a legközelebbi jövőben fizetés- seinket teljesíteni fogjuk, érdekesnek tartjuk néhány külföldi állam pénzforgalmi eszközének ismertetésére is kiterjeszkedni. Együtt találnak itt olvasóink a nevezetesebb külállamok arany-, ezüst-, nikel- és bronzpénzei közül egynehányat, hogy lehetővé tegyük az összehasonlítást leendő pénzeink és a külföldi forgalomban levő pénz- nemei között.

Majdnem mindenik európai állam pénzéből mutatunk be egy-egy fajtát s e pénzek össze- válogatásánál főleg az a szempont volt az irány- adó, hogy lehetőleg különböző veretű érmék álljanak egymás mellett. Ez azonban alig volt lehetséges, mert az európai kontinens forgalomban levő pénzeit majdnem megannyian ugyan- egy rendszer szerint veretik.

A képlapra kivétel nélkül az uralkodó képe (a francia köztársaságban egy allegorikus rajz), a hátalapon pedig csekély kivétellel az illető ország címere látható.

Ez az egységesség leginkább feltűnik az ezüst- pénzekenél, melyek a kontinensen a pénzegység kifejezői. A svéd, norvég és a dán korona, a görög drachma, a román leu, az olasz lira, a spanyol peseta, az orosz rubel, a hollandi forint, a belga frank, sőt az angol shilling is (mely csak a font sterling váltópénze), mindmennyi az uralkodó mellképét és az ország címerét tünteti fel.

Eddig a mi forintunk is így volt verve. Jövőre azonban a magyar ezüst korona kivétel fog ké- pezni az európai pénzek közt, mert képlapján ugyan ő felsége mellképe lesz látható, de hát- lapja az ország címere helyett Szent-István koronájának reliefrajzát fogja felülmúlni.

A minthogy kivétel fog képezni az ezüst- koronás magyar pénz az összes európai pénzek

közt, ép úgy kivételes rajza lesz aranypénzeinknek az által, hogy képlapján nem ő felsége mellképe, hanem egész alakja lesz látható, míg Európa többi országaiban mindenütt csak az uralkodó mellképe van a pénzrekerve.

Az ezáltal bemutatott aranypénzek közül főleg az észak-amerikai egyesült-államok és a francia köztársaság aranyai térnek el a chablonról. Amazok azzal, hogy jóllehet köztársaság pénzei, mégis a szabadság istenasszonyának mellképén kívül a büszke amerikai sást és az amerikai lobogó rajzát viselik magukon, ezek azzal, hogy képlapjuk a vész-művészet valódi remeke, míg hátlapjuk olyan egyszerű, mint a legközönségesebb váltópénz. Az angol sovereign szintén remek metszetet tüntet fel hátlapján, az évszámot kívül nem viselvény semmi felirást, a mint hogy az angol pénzeken sehol semmi értékjelzés nincs, az angolok azzal szerénykedvén, hogy pénzüknél beláttartalmat, a királynénak azon látható képe adja meg értékét és becset, nem pedig a felirás.

Az aranypénzek között nagyságával kiválik az észak-amerikai egyesült-államok husz dolláros pénzdarabja. A negyven forintot érő egy darabban kivert arany hívalkodva mutatja Észak-Amerika gazdagságát, melynek ily nagy pénzdarabra is van szüksége.

A nálunk most először verendő nikelpénzek még nincsenek valami túlságosan elterjedve a külföldön sem. A most bemutatott két nikelpénz közül az egyik európai, a másik amerikai. A német birodalmi husz filleres nikelpénz, melyet eleinte minduntalan összetévesztettek az ezüstpénzzel, valóságos jelképe a német katonai államnak. Képlapja is, hátlapja is akár csak egy ügyesen készített katonagomb.

A bronzpénzeket a legkülönfélébb változatokban verik. Van olyan, melynek képlapján az uralkodó képe, olyan, melynek képlapján az ország czimere és olyan, melynek képlapján egyéb veret látható. A hátlapot a váltópénzeknél mindenütt az értékjelzés tölti be. Leendő új bronzpénzünkhöz leginkább hasonlít a dán öre. Ugy mint ezen, új fillereinken és kétfillereinken aránylag nagy lesz a sima felület. És a mint Dánia termelési viszonyait jelképezi az óreken látható hal és kalász, így a mi mezőgazdaságunkat tünteti fel az új bronzpénzek értékjelzését körülvevő koszorú.

Fz.

AZ ANGOL VÁLASZTÁSOK.

Angliában most mentek végbe az általános választások a közelebb megnyitandó új parlamentre. Miként az ősrégi alkotmányos országban csaknem minden alkalommal, most is igénybe vette az a nagy közönség teljes érdeklődését, s a választási harc ott nemcsak pártkérdés, hanem valósággal elvi jelentőségű is. Mivel azonban az ember mindenütt ember, jóformán természetesen találhatjuk, hogy még Angliában is egyes vezérek egyénisége dominálja a választásokat. Most is így volt ez. A régi történeti nevezetességű két nagy párt: whig és tory (szabadelvé és konzervatív) névleg ugyan megmaradtak, de hamis fogalmat alkotna magának az, ki a szabadelvék alatt oly pártot értene, mely a jelen angol intézményeket felforgatni akarná, s a konzervatívok neve alatt abszolutisztikus hajlammal bíró reakcionáriusokat gondolna. Nem; a két nagy párt mindenkor az alkotmányos államforma szilárd hive, s az eltérés nézeteik között kisebb körű, bár azért eléggé fontos kérdések körül mozog. Jelenleg különösen előtérben van az irlandiak ügyének rendezése, melyet O'Connell s később Parnell hoztak napirendre s melyet legújabb időkben Anglia egyik legtekintélyesebb politikusa, Gladstone, karolt fel oly módon, hogy a lázongó izeket bizonyos foku autonóm helyhatósági joggal igyekszik jó angol hazafiakká tenni, míg ellenfelei, a most még kormányon lévő konzervatívok, oly jó megadást az állam nagysága s a nemzet egysége szempontjából veszélyesnek találják s minden tekintetben ellenzik.

Ily körülmények között a választás eredményénél félték az a kérdés: Gladston hívei győznek-e vagy a jelenlegi kormányt, melynek feje tudvalegleg Salisbury miniszterelnök. Az angol választások igen gyakran idéztek elő már

kormányválasztásokat, tisztán a megválasztott képviselők többségének pártállása szerint, a mi Magyarországon eddig soha sem történt, s így igen természetesen, hogy ott a többség megnyerésére mindenki párt nagy gondot fordít. A régen szokásban volt vesztegetéseket és erőszakoskodásokat az új törvények nagyon megszorították ugyan, de a nyomtatványok terjesztése, gyűlések és vándorkortékek intézménye annál nagyobb. Nevezetesen, hogy a mostani választásnál az ellenzék főkörtése maga a vezér, Gladstone volt, ki pár hét alatt fáradhatlanul összejárta az ország legfontosabb helyeit, mindenütt hosszú beszédekkel mondta a buzdítva elvtársait. Nevezetesen mondjuk ezt nem azért, mert Gladstone pártvezér (hiszen nálunk is a legközelebbi választásoknál Apponyi volt pártjának fővándorkortése), hanem azért, mert Gladstone tudvalegleg már igen öreg ember, 80 évét is betöltötte. Igaz, hogy a „great old man” (nagy öreg), miként őt Angliában közönségesen hívják, rendkívül erős testalkatú s kiváló szónok, de mindenesetre feltűnő, hogy ily vén ember csaknem napról-napra képes több ezer főnyi hallgatóság előtt hatásosan beszélni.

Egy ily jellemző jelenetben tünteti fel őt képünk, midőn Gladstone június 30-án Edinburghban a nagy hangverseny-teremben szónokolt sok ezer hallgató előtt oly érces hangon s oly hévvel, mintha férfi korának legszebb éveit élné. Irják, hogy e szónoklat, melyet az agg államférfiúnak igaz vallásos érületéből folyó lelkesedése is emelt, egészen elragadta a skótok hajdani fővárosának műveltségéről híres lakóit s nemcsak a több ízben miniszterelnöki vezérszerepet játszott s általában nagy érdemű államférfiú iránt való tiszteletből, de a remek szónoklat hatása alatt tomboló éljenzéssel és számos más kitüntetésekkel jutalmazták.

Természetesen azonban, hogy nemcsak ily híres emberek korteskednek Angliában. Vannak ott is falusi politikusok, kik maguk sem értik igazán a magas politika kérdéseit, de azért egész hévvel küzdenek pártjuk érdekében. Az a humoros kép, melyet természet után most bemutatunk, természetesen, már csak a ruházat nagy eltérése miatt is, kevéssé emlékeztetheti a nagy olvasót a mi malom-alatti kortesainkra, pedig valósággal nem mások ezek sem; arczvonásainak kifejezésében a gondos szemlélő megtalálhatja a rokonságot s bizony nem csodálódik, ha itt is az urak földjének s a bankárok vagyonának megosztásáról volna szó. A minthogy Angliában sem példátlan dolog a korteskedésnek ilyen fegyvere. A különbség csak az, hogy a művelt Angliában ilyesmivel sokkal kevesebb embert lehet elbolondítani, mint másutt.

Sokat lehetne még az angol választásokról elmondani, de a legtöbb részlet: körmenetek, programbeszéd, nyomtatványok szétosztása, gyűlések, bankettek, fáklýsmentések, a megválasztott üdvözlése virágok szóró leánykák által s minden más, nálunk is feltalálható. Az emberek a műveltség bizonyos fokán hasonlóak lesznek egymáshoz s a különbséget csak a vérmérséklet okozza. De azt ne higgyük, hogy az angol nagyon higgadt és közönyös nép; — nem, legalább a választások alkalmával nem. Ott is történnek fejbeverések s más efféle nem épen ártatlan kapacitálások. Még a mostani választások alkalmával is megtörtént, hogy az ünnepelt népszólok, az öreg Gladstone is majd elvesztette szemé világát, mert — egy ellenpárti kofa-asszony kemény kenyérdarabbal hajította meg, a mihez hasonló jelenetre nálunk is volt már eset. Hiába, megmondta az öreg Ben Akiba, a ki pedig állítólag nagyon bölcs ember volt, hogy semmi sincs új a nap alatt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Róna Béla. *Tavaszdal. Költemények. Budapest 1892.* A vékony füzetkét mentsegi egy prolog nyitja meg s igazolással egy epilóg zárja be. Az a mohó sietőség, melylyel fiatal kedzők első szengéiket a nyilvánosság elé viszik, csakugyan menteségre szorul s Róna Béla is jobban teszi vala, ha megvárja, míg szellemének érettebb gyümölcseivel léphet a nyilvánosság elé. Most még annyira kezdő, versei annyira híjával vannak az egyéni vonásoknak, hogy tehetségének mivoltát sem lehet megítélni. Tagadhatatlanul van meglehetősen formázéka, bár a gyakorlat hiánya a

verselésen lépten-nyomon meglátszik; egy-egy verse pedig („Csendes volt az est”, „Kedvesem levele”, stb.) a melegen érző szívet is elárulja. Mindenesetre biztató, hogy a lírai költők ez a két fontos tulajdonsága megvan nála. — Hangja általában szentimentális, csak kivételesen szól meg, mint Epikur tanítványa („Carpe diem.”). Olykor humorizálni is akar, mint például a „Procul negotiis”, „Az első csók után” és „Sötét felhő” című versekben; de humora nagyon sovány. Eredeti költeményei után Uhland 11 kisebb dalának elég figyelemreméltó fordítása következik. A 80 lapra terjedő füzetek ára 50 kr. Az eredeti dalok közül mutatványul álljon itt a következő:

Tavaszdal.

Pajkos szellő szaladoz Ebredez a lomha táj,
Alvó tájon által; Fű, fa, virág éled;
Kelti a friss levelet, Zöld bokorba kis madár
Inceleg az ággal. Épít puha fészket.

Ebredez a szívem is
Édes szerelemre,
S a remény, e kis madár
Épít fészket benne.

A Franklin-társulat kiadványai. A Franklin-társulat ismét számos közérdekű munkát bocsátott közre.

E könyvek közt van Jules Verne egyik új regénye „Branicanné asszonya”, francziából fordította Huszár Imre. A nagy terjedelmű regény, mint általában Verne művei, szintén utazások és kalandok sorozata és eseményei a Csendes-tenger ausztráliai szigeteire és Ausztrália belsejébe vezetnek. Branicanné, egy hajóskapitány a „Franklin” hajóval expedícióra indult a californiai san-diegoi kikötőből a Csendes-tenger északi részére. De hiába várta vissza. Szerető hitvesét ezalatt nagy csapás érte, belesett a tengerbe; őt magát kimenték ugyan, de kis fia elűnt, a szegény asszony pedig megtévelyodott. Évek multak el, mire gyógyult, de a „Franklin” nem tért vissza, Branicanné Jánosról semmi hír. Az asszony, ki nagy örökséghez jutott, külön expedícióval keresteti a „Franklin” nyomát, de mind hiába. Végre maga is utra kel s keserves küzdelmekkel hatolnak Ausztrália belsejébe, küzdve a vad emberekkel, a természettel és emberi celszövényekkel. De Branicanné végre föltalálja férjét, sőt fiát is, ki hajós lett. A mese érdekesen van szöve, s a szerző egészen új világot ír le fölháználva a legújabb utazások és földrajzi fölfedezések adatait. A díszesen kiállított könyvet 82 kép illusztrálja. Ara 3 frt, vászonba kötve 3 frt 50 kr.

Az „Olecsó könyvtár”-ból, e méltán kedvelt vállalatból is, melyet Gyulai Pál szerkeszt, új sorozat jelent meg, mely a következőkkel áll: „Visszapillantás 2000-ből 1887-ik évre”, regény, írta Bellamy Edvárd, fordította Radványi Dániel. A jövő század, illetőleg a jövő ezred regénye, s a XIX. és XX. század közötti szociális ellentétek képét rajzolja regényes elbeszélés keretében. Az elbeszélés egyik alakja dr. Leete teszi meg az összehasonlító magyarázatokat a két század viszonyairól. Ara 80 kr. — „Az utolsó abszurd”, írta Chateaubriand. A jeles francia író e szép kis elbeszéléséből pár év előtt magyar operaszöveg is készült, melyhez Sárossi Ferencz írt zenét. Az új fordítás dr. Rada Istvánról való. — „Béldi Pál”. Szilgietei Edének akadémiai díjat nyert szomorujátéka; ára 40 kr. — „A tenger és szerelem hullamai”, szomorujáték Grillparzertől, fordította Ivánfi Jenő; ára 30 kr. — „Lukás Laras”, elbeszélés az újabb görög irodalom egyik jelesétől, Bikás Dömötörtől, Horváth György fordításában; ára 30 kr. — „Várkonyi báró Amade László versei”, összegyűjtötte, bevezette és jegyzetekkel kísérte Négyesy László. A mult század érdemes úttörőjének neve alatt ránk maradt és mai napig ismert összes verses művei együtt vannak az 575 lapra terjedő kötetben. Négyesy László tanár, kinek a magyar verselésről írt és a Kisfaludy-társaság által pályadíjjal kitüntetett és nagy elismeréssel fogadott műve nem régebben jelent meg. lelkiismeretes gondallal végezte a régi magyar költő sajtó alá rendezését. Jellemző és tartalmas életrajzzal látta el és ezenkívül bő jegyzetekkel kíséri, melyek magok is kitesznek egy kötetet. Ara 1 frt 40 kr. — „Burns”, Carlyle ama szép tanulmánya, melyet e kedves skót dalnokról és költészetéről írt, s melyet Lévy József — Burns költői tolmácsolója — fordított magyarra; ára 20 kr. — „Gróf Ráday Gedeon összes munkái”, összegyűjtötte és bevezetéssel ellátta dr. Váczy János. E 186 oldalnyi füzet is a mult század egyik irodalmi úttörőjének emlékeit s műveit eleveníti föl. Dr. Váczy 46 oldalnyi életrajzzal méltatja érdemeit. Ara 40 kr. — „A veteránok”, életkép a fővárosi életből, 3 felvonásban, írta Berzók Árpád. A népszínház egyik mulatózó darabja. Ara 30 kr.

Iskolakönyvek is jelentek meg: „A magyar nemzeti irodalom története”, iskolai használatra, harmadik javított kiadás; ára 80 kr. „Latin nyelv”, készítették Békési Gyula és Máthé György, II-ik és

III-ik rész a gimnáziumok 2-ik és 3-ik osztályai számára; amannak ára 1 frt, emennek 80 kr. — „Latin synonymika”, írta Burján János főgymnáziumi tanár; ára 80 kr. — Végül megjelent a „Döntvénytar” új folyamának XXXI-ik kötete, a felső bíróságok és pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozataival. Kiadja a „Jogtudományi Közlöny” szerkesztősége; ára 2 frt.

Ráth Mór kiadásában a füzeteként megjelenő vállalatokból a következő folytatódások részeket vették: „A nevelő ember”, Hugó Viktor regényének (fordította Huszár Imre) második kiadásából a 9—10-ik befejező kettős füzet; ára 1 frt 30 kr. — A gr. Teleki Sámuel afrikai utazásait leíró „Rudolf és Stefánia tavakhoz” (írta Höhmel Lajos sorhajó hadnagy) cz. műből a 10—11 füzeteket, képekkel illusztrálva; egy füzet ára — „A brit birodalom keresztül”, írta gr. Hübner Sándor; 17—18. füzet, képekkel, ára 60 kr.

„Az osztrák-magyar monarchia irásában és képen” című vállalatból közelebb megjelent 159. füzet „Magyarország” III. kötetének a 9. füzet. Az egész a magyar irodalom történetének folytatása foglalja el. A már bevezetésével is élénk figyelmet keltező dolgozat itt még jobban leköti érdeklődésünket. Röviden, de mégis gondos részletezéssel s mintegy

aug. 20-ikán este indulnak Budapestről s másnap délután érkeznek meg. Külön vonaton mennek, melyen 9 frt 60 kr az első és 7 frt a második osztály. Jelentkezni aug. 10-ikéig lehet Budapesten a menetjegyirodánál, hol a jelentkezésnél 5 frt fizetendő.

A szabadságharc muzeuma Aradon. Aradváros közgyűlése e hó 14-én egyhangulag elhatározta, hogy a Kölesy-egylet által alapított országos szabadságharczi ereklye-muzeumnak átengedi a város tulajdonában levő összes emléktárgyakat, ereklyéket, valamint a vértanu-szobor talapatára a leleplezés alkalmával az ország minden vidékéről küldött körülbelül 300 koszorú szalagait. Műlek Lajos azt az indítványt tette a közgyűlés folyamán, hogy a város ezenkívül még 1000 frtot adományozzon e célra. Ez indítványt a legközelebbi közgyűlés tárgysorozata vették fel. Lévy Henrik főrendiházi tag táviratilag értesítette a bizottságot, hogy ezer frtot adományoz a muzeumnak. Ugyanerre a célra a több városi képviselő is száz-száz forintot adományozott.

MI UJSÁG?

A valuta és az új pénz — ezzel fejezi be az országgyűlés első ülészakát. Nagyon fontos ügyek, mert egész pénzügyrendszerünk reformját foglalják ma-

GLADSTONE KORTESBESZÉDE EDINBURGHBAN.

FALUSI POLITIKUSOK.

AZ ANGOL VÁLASZTÁSI MOZGALMAKBÓL.

szemléltethető képekben vonultatja el előttünk a szerző, Váczy János, a XVI., XVII. és XVIII. századok fróit és irodalmi eseményeit, melyek a füzet megszabott terjedelme miatt itt csak Kisfaludy Sándorral haladhatnak, a következő füzetbe maradván a czikk tovább folytatása és befejezése. A füzetet tizenegy rajz és hatsonmás esküti, melyek mind irodalmi becsiek. A rajzokat Cserna Károly és Kinnach László művészeink szelvésták. A füzet a Révai-testvérek bizományában jelent meg s ára 30 kr.

Az „Ember tragédiája”. Prágában. Madách drámai művét a hamburgi és bécsi előadások sikere után több német színpadon előadják. Az őszszel Berlinben kerül színre. Lefordították már cseh nyelvűre is a színpadi átdolgozást, s a prágai cseh színházban e hó 20-ikára van kitűzve első előadása, a bécsi színészet kiállítás nemzetközi színházának díszletével. Prágában augusztus végéig minden másod vagy harmadnap ismétlik az előadást.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar orvosok és természetvizsgálók ez ideig vándorgyűlése Brassóban lesz. A résztvevni kívánók száma már is tetemes és szaktudományi előadásokból sok érdekes van bejelentve. Külön győgszerészeti szakosztályt is állítanak. Pécs városa a központi választmányhoz meghívást intézett, hogy a legközelebbi vándorgyűlést Pécsen tartsák. E fölött a brassói gyűlés fog határozni. A brassói gyűlésre

gukban; az érdeklődés sem kisebb, mint a minót megérdemel az, mikor az állam a kétes értékű papírpénzből átmege az aranyértékhez — mégis a képviselőházban nincs vita, mert a beszédek, melyeket a július 11-iki ülés óta tartanak, nem bírnak a vita kidomborodó, vagy kiélesedő jellegével, hiszen mindenik párt szívesen fogadja a javaslatokat. Inkább akadémikus értekezések a pénzügytanról, saját pénzügyi állapotainkról. Csak Beöthy Ákos és Molnár Józsiás vitatkoztak, hogy ezek a javaslatok még sem olyan jók, üdvösek és kívánatosak, mint itt elmondták. Ők nem is fogadták el, de nem pártjok (a nemzeti párt és függetlenségi párt) nézetét, hanem csak egyéni meggyőződésüket tolmácsolták. Minden párt elfogadta a javaslatokat. A függetlenségi párt részéről Helfy Ignác beszélt, de ő is Ausztria ellen, hol szintén most tárgyalják a valuta-javaslatokat, s nagyban akadékoskodnak; azt kíváná tehát, hogy ha Ausztria csakugyan késleltetné, vagy akadályozná a valuta-javaslatokat, tegyen a kormány azonnal lépéseket, hogy a kereskedelmi és vámszerződés felbontásig is önállóan rendelkezhesik a magunk pénzügyi dolgait. A ház ezt nem fogadta el, mintán Wekerle pénzügyminiszter elmondta, hogy erre így sem lesz szükség, mert Ausztria kormányja komolyan törek-

alapítványi intézet fejedelmesszonya volt. Anyja Mária Annunziata Bourbon-hercegnő volt. A főhercegnő különösen nagy kedvelője a művészeteknek, a melyekben maga is a képzettség szép fokára vitte és mindenkor a szűkölködők igazi jótévejként mutatkozott. A mult évben súlyosan megbetegedett és már a halotti szentségekkel is ellátták. A monarchia népei részvére általános volt úgy a beteg főhercegnő, mint fenséges szülei iránt. Önfeláldozó szeretettel ápolták Károly Lajos főherceg és neje Mária Terézia főhercegnő; mostohaanyja heteken át nem mozdult el ágya mellől és mikor a főhercegnő súlyos betegségéből felgyógyult, a főhercegi család Olaszországba utazott, a hol a főhercegnő teljesen felgyógyult. A vőlegény, Albrecht (Mária Sándor Fülöp József) württembergi herceg 1865-ben született Bécsben, apja Fülöp württembergi herceg, anyja pedig Mária Terézia főhercegnő, Albrecht főherceg leánya. Az ifjú herceg a württembergi hadseregben kapitányi rangot visel, a württembergi uralkodóház katolikus ágához tartozik, s prezumtív trónörökös a württembergi királyságnak, mint-hogy Vilmos királynak nincs fia, s a hozzá közel állók is gyermektelenek. Az eljegyzési ünnepély egészen család körben ment végbe. Reichenauban gyorsan terjedt el a hír, s a lakosság azonnal zászlókkal fűzte tele a házakat. Este kivilágították a várost és örömtüzeket gyújtottak a hegyeken.

Az új kereskedelmi miniszter, Lukács Béla kereskedelmi államtitkárnak kereskedelmi minisz-

terre kinevezését ő felsége már aláírta, s alkalmasint már legközelebb olvasható lesz a hivatalos lapban.

Magyar tüzoltók látogatása Konstantinápolyban. Gr. Széchenyi Ödön pasának, a török tüzoltó-egyesület főparancsnokának 30 éves tüzoltó jubileumára, e hó 9-ikén délután indultak el Budapestől az országos tüzoltó szövetségből mintegy 50 tüzoltó parancsnok, hogy üdvözöljék a budapesti tüzoltók megalapítóját.

Az ünnepély e hó 13-ikán az osztrák-magyar nagykövetség parkjában ment végbe, s jelent volt b. Calice nagykövét és családja is.

Kossuth az országgyűlési függetlenségi párt küldöttségének fője üdvözölni Turinban, kilencvenedik éve betöltése alkalmából.

Klapka síremléke. Klapka György tábornok síremléke szobra tárgyában Temesvári város és Szabolcs-vármegye közönsége indított mozgalmat, s felszólították az orsz. honvédegyet központi bizottságát is, hogy csatlakozzék a mozgalomhoz.

Arany János szobrát az őszel állítják föl a múzeum előtt. A talapat már csaknem egészen elkészült, s a szobor öntése is befejezéséhez közeledik.

Rohitsch-Sauerbrunn fürdőből egy ott időző ismerősünk arról tudósít, mint a nyilvánosság előtt is fömlélteti érdemének vélt tünetről, hogy az oda járó magyar közönség nagy számára való tekintettel e jelesen berendezett intézet élére a tulajdonos stájerországi hatóság oly igazgatót állított, a ki a magyar nyelvet is eléggé bírja s a magyar közönség vele e nyelven érintkezhetik.

Világkiállítás Párisban és Berlinben. A berliniek 1900-ra világkiállítást terveztek. De a mint komolyabban kezétek foglalkozni az eszmével, Franciaországnak is eszébe jutott, hogy Párisban újra lehetne világkiállítást rendezni.

Jegenyefürdő, e Kolozsvári közelében fekvő kalotzségi kies fürdőhely, a maga egyszerű természetes kellemezettségével, ocsó árúval és szerényebb igényekre számított kényelmével az idején is kedvelt nyaraló- és kirándulóhelyévé kivált a közlekedő vidék közönségének. Julius 10-én az egerei önkéntes tüzoltó-egyesület sikerült nyári mulatságot tartott

itt; július 24-ére pedig a kolozsvári mentő-egyesület javára készülnek nagyobb szabású ünnepélyre.

Az egységes idő országjárta. Budapest már június elsején életbe lépett az egységes zóna idő, s 16 percczel mindenki fiatalabb lett.

Redout Budán. A budai résznek nincs oly helyisége, a hol bálokat, hangversenyeket tarthatnának. Most a főváros megvette a fő-utca és Korvin-tér sarkán fekvő katonai raktárépületet a kincstártól 55,000 forintért.

Az előfizetési feltételeink. A Vasárnapi Ujság... A Világkrónikával együtt... A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok... A Világkrónikával együtt... A Politikai Ujdonságok... A Világkrónikával együtt...

Az előfizetési feltételeink. A Vasárnapi Ujság... A Politikai Ujdonságok... A Világkrónikával együtt...

HALÁLOZÁSOK.

Elhunyták a közelebbi napok alatt: VERMEJ PÁL, prépost-plébános, a Kósa-Schopper-féle kórház igazgatója, Rozsnyón, élete 52-ik évében. — ORAOKÓCSY SÍMON ABRAHÁM, ref. lelkész, Alsó-Vályban, 89 éves.

Dr. Károlyi Gáborné, szül. Major Amelie, az ismert országgyűlési képviselő neje, a kivel való házasságát atya kitagadta, hosszas betegeskedés után, Budapestben, 43 éves korában, s temetése végső kívánása szerint egyházi szertartás nélkül ment végbe.

Gr. Károlyi Gáborné, szül. Major Amelie, az ismert országgyűlési képviselő neje, a kivel való házasságát atya kitagadta, hosszas betegeskedés után, Budapestben, 43 éves korában, s temetése végső kívánása szerint egyházi szertartás nélkül ment végbe.

Dr. Jovanovics György, szül. Jovanovics Judit, kit e hó 10-ikén reggel ágyában agyonlőve találtak. A miert férjét elfogták, O-Becsén. Csak két hó előtt ment férjhez. Temetése rendkívüli részvét közt történt meg.

fővárosi ügyvéd és a „Jog” szerkesztőjének neje, Budapestben. — BARNA ANTALNÉ, szül. Oláh Irma, 49-dik évében, Pásztón.

Szerkesztői mondanivalók.

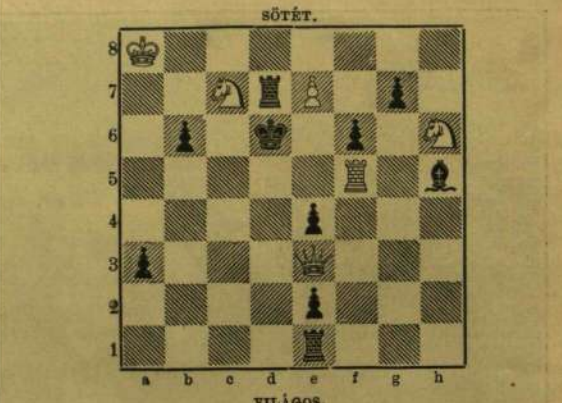
Tulika. A megjelölt három strófa kihagyása sem rosszabb, sem jobb námi teszi. Gyarló az egész vers, csak egy orvossága van: mi a papirkosárra vetjük, ön pedig, ha még egy példányban őrzi, dobja a tűzbe.

Utavalóul. Jani fiainak. Emelkedett, nemes lélek szól hozzánk belőle; de mint költő mű keveset ér. Nincs benne semmi egység, kompozíció; a versszakok összefüggés nélkül lógnak egymásután, fejlődés, emelkedés nincs a gondolatban, csak bukásosítás. A kifejezésekben, nyelvből, verselésben sok a nehézség, erőteltség, még ilyen helyek is fordulnak elő benne: „Es az a legbősebb, ki mindig elégedt, Ki a kevéssel is mindenkor beér.”

A ki csak ezt a két sort olvasná a versből, bizonyára azt gondolná, hogy szerző idegen ajkú, ki csak tőri a magyar nyelvet.

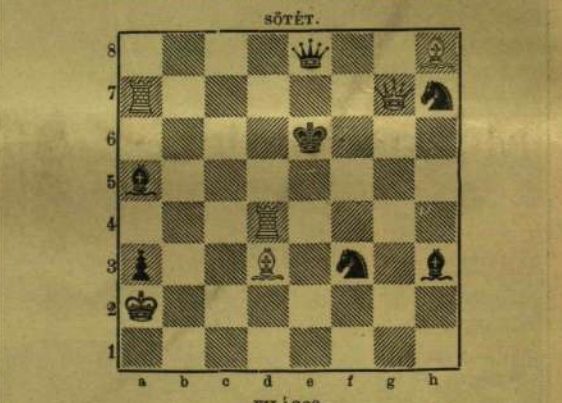
SAKKJÁTEK.

1729. számú feladvány. Drina J.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

1730. számú feladvány. Hoffmann E.-től.

Világos indul s a második lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 27-ik számában közölt képtalány megfejtése: „Búza közé száll a dalos pacsiirta.”

Heti naptár, július hó.

Table with 3 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Israelita. It lists the names of saints and feast days for the month of July.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem mintázott Foulardokat méterenként 85 kr.-tól egész 4 ft 65 kr.-ig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít hához szállítva, postabérből s vármentesen Henneberg (os. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (6)

Nyaralóba, fürdőbe utazóknak!

Kézi utitáská 4-20 frtg. Kézi koffer 3-30 frtg. Váltótáska 3.50-15 frtg. Császeren berendezett utitáskák 5.50-15 frtg. Borotva-készlet John Heilfert készlet. Angol borotva 1.30-3.50. Utó és vadász-kulcsok 1-5.00-ig. Berendezett pinczetek 6.75-15 frtg. Menő-bor a mellényzsebben 1 frt. Értés lövedék kis tömörformájú hulló-revolver frt 5.50-7. Főfő-készlet 1 frt. Fűrdő-berendezés 50 krtól 2 frtg. Lapos fűpohár 1 frtg. Gummi-csipesz számlós oltó 40 krtól 1 frtg. Gummi-lomra stb. Betegápolásra alkalmas-fészek 3-5 frtg. Lágymatrua 4.50-10 frtg. Anyaméh-fészek 3-5 frtg. Gummi-kendő szoptató-üveg 1 frt. Öngyógyító angol fogfogó 3 frt. UJ! Rapid spiritus készlet, intenzív Bunsen-lánggal, leg. takarékos gromfőző, 1 liter vizet 7 percz alatt felforral, 1 frt.

Sportkedvelők figyelmébe! Angol disznóbőr-nyergo 15-35 frtg. Kétsz. szaru kancár 5-8 frtg. Zabla 1.80-3.50. László 2.75-5.-. Nyergelék 0.65 2.50-3 frtg. Kengyelcsillag frt 3-3.75-ig. Kengyelcsillag 1.60-3.50. Szarkányléd-felecsok ható 2 frt. Ló-idomító vessző rőzezeszorb rőből 60 kr.-tól 2.50-ig. Lóhátsó, legyek ellen egész lóba, pécia 15 frt. Lószőnyörő oltó 3.40. Tartós bő gummi esőköpeny 10-15 frtg. Alkalmi vétel: vadász-fegyverek leszállított áron. Korog-balászt összes kelléke. Összetett balászt 1-1.5 frtg. 12 db. horog mestereségek legyekkel 80 kr. Zsinórnál ellátott horog 10 krtól 2 frtg. Botcsék 2.40-8 frtg. Kés, kanál, villa egyben 1.80-4.50. Lapos zseb-napóra iránnyel 1 frt. Műhasznos segédesszékűk. Új aranyozó, mely-lyel elavult tőrök és képművek, szobrok stb. mosható újja aranyozhatni, üvege ecettel 80 krajczár. Híglító folyadék 10 kr.

KERTESZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1. sz.

Alapítottát 1858-ban. A Ferenc József-rend lovagja, az arany érdemkereszt tulajd. Ó. cs. és k. fensége József főg. udv. szállítója.

Magas jutalékok, használatosság esetén fix fizetést adunk ügy-nyököknek törvényesen engedélyezett sorjegyek részletfizetés melletti eladásért. Ajánlatok a „Mercuro” kiadóhivatalához, Politzer S. bank-és váltóüzlete, Budapest, V., Dorottya-utca 12. sz. intézőndök. 4788

Ertesítés. A 6-dik hadtest kerületében elhelyezett közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi csapatok széna-, alomszalma-, ágyaszalma-, tűzifa- és közszen-szükségletének bérleti biztosítása végett, az alább jelzett napokon nyilvános tárgyalás tartatik, és pedig 1892 augusztus 3-án Eperjes, Igló, Besztercebánya, Miskolc és Eger állomások részére, 1892 augusztus 9-én Rimaszombat, Edelény, Losonc, Szepes-Váralja, Lőcse, Gyöngyös és Kis-Szeben állomások részére, a kassai katonai élelmezési raktár hivatalos helyiségében; továbbá 1892 aug. 5-dikén Munkács, Szatmár, Nyiregyháza, Márm.-Sziget, Ungvár és Szobránc állomások részére a munkácsi katonai élelmezési raktár hivatalos helyiségében.

További részletek, illetve föltételek a ki-ragasztott hirdetésekben s a kassai és munkácsi élelmezési raktárakban mindenki által megtekinthető föltételekben foglaltatnak, mely utóbbiak 32 krajczárért a nevezett raktárakban vétel útján megszerezhetők.

Kassa, 1892 jun. 20-án.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár.

Advertisement for Kloss György's photographic studio. It features a portrait of a man and text describing the studio's services, including photography and printing. The text mentions 'Fényképezési műintézet' and 'BUDAPEST 1892'.

Csak 3 frt

ünnepi ajándék. (Emlék az elhunytakról.) Arcképek életnagyságban. Bármely beklódított fénykép után. Előleg 1 frt. Szállítási 100 10 nap. A hű hasonlatért keszesség vállal-tatik. A fénykép sértetlen marad. Alkalmi ajándéknál szent megver-delesek előbb küldendők be.

BODASCHER SIEGFRIED jutalomdíjajánlat műterme, Bécs, II. Grosse-Flarrgasse 6. Alapítva 1879-ben. 4763

Hirdetéseket felvételnek a kiadó-hivatalban, Buda-pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám alatt.

Vig Pál, műkárpos és díszítő, Budapest, Rózsa-utca 52.

1892. július. 187. sz. 1892. július.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti GYULAI PÁL. TARTALOM:

Marbot emlékirata a Napoleoni háborúkról. — r. — A magyar összehasonlító nyelvudományi jövő fel-adatai. — Munkácsi Bernáttól. — A vasúti személyjárszabás reformja. (III.) — Heltai Ferencztől.

A háromszögű kalap. Beszély. (II.) — Alarcon Péter után, spanyol eredetű. — Haraszt Gyulától. — Kultémények. Szívhervadás. — Kosza Andortól. — A váltás. — Német népdal-gyűjteményből — Szász Bélától.

A gyülekezési és egyesületi jogról. (II.) — Vadnai Andortól. Arany János kiadatlan levelei. — Közl. Beszenyei Ferencz.

Ertesítő. Szabolcska M.: Kultémények. — 6. a. — Zsigány A. Litterature ungherese. — 6. — Hauszrath A.: Arnold von Brescia. — 6. — Ferdinandy Géza: Magyarországi közjogi viszonya Ausztriához. — L. B. — Nyit levél a szerkesztőhöz. — M. S.

Megjelen évenként 12-szer 10 lnyvi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt.

Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

Legjobb és Leghírnevesebb Pipere Holgyor La VELOUTINE Kültetéses Részor BISMUTHAL VEGETIVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár: VI. külső váczú-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek, számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

mélyítő és egyetemes aczel-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek, Takarmánykészítő gépek, daráló, Sziómalomok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kövektől és macskakő-arányú kőzetek és fűkaszáló gépek, állít-ható mezel vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

